

Udskriftsdato: 7. januar 2026

2015/1 LSF 22 (Gældende)

Forslag til Lov om ændring af retsplejeloven, lov om Domstolsstyrelsen og lov om retsafgifter (Digitalisering af retsprocessen i borgerlige sager, oprettelse af en domsdatabase, m.v.)

Ministerium: Justitsministeriet

Journalnummer: Justitsmin., j.nr. 2015-4000-0187

Forslag

til

Lov om ændring af retsplejeloven, lov om Domstolsstyrelsen og lov om retsafgifter

(Digitalisering af retsprocessen i borgerlige sager, oprettelse af en domsdatabase, m.v.)

§ 1

I retsplejeloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1308 af 9. december 2014, som ændret senest ved § 5 i lov nr. 740 af 1. juni 2015, foretages følgende ændringer:

1. I § 19, stk. 3, 1. pkt., indsættes efter »tvistigheder«: », og at beslutte, at en part, skønsmand mv. er undtaget fra kravet om anvendelse af domstolens sagsportal, jf. § 148 a, stk. 4«.

2. I § 20, stk. 2, indsættes som 2. pkt.:

»1. pkt. finder tilsvarende anvendelse under landsrettens behandling af kæresager om midlertidige afgørelser om forbud eller påbud, der er afgjort ved byretten eller Sø- og Handelsretten i 1. instans under medvirken af sagkyndige.«

3. § 38 og § 39, stk. 1, 2. og 3. pkt., ophæves.

4. I § 124 c, stk. 2, 2. pkt., ændres »aktieselskabslovens« til: »selskabslovens«.

5. § 148 a affattes således:

»§ 148 a. Borgerlige retssager og sager om optagelse af bevis om borgerlige krav anlægges og behandles ved anvendelse af en digital sagsportal, som domstolene stiller til rådighed. Enhver skriftlig henvendelse om sagen skal ske på domstolens sagsportal, jf. dog stk. 3-6.

Stk. 2. En digital meddelelse anses for at være kommet frem, når den er tilgængelig for retten.

Stk. 3. Sager i medfør af udlændingeloven anlægges og behandles ikke på domstolens sagsportal. Betalingspåkrav og indsigelser mod betalingspåkrav, jf. kapitel 44 a, indleveres ikke på domstolens sagsportal, jf. dog stk. 8. Fremkommer der rettidigt indsigelser mod kravet, eller træffer fogedretten afgørelse om genoptagelse, jf. § 477 e, stk. 1 eller 5, og har fordringshaveren anmodet om, at retssagsbehandling indledes uden indlevering af stævning, jf. § 477 b, stk. 4, nr. 3, overgår sagen til behandling på domstolens sagsportal.

Stk. 4. Vurderer retten, at der foreligger særlige forhold, som gør, at en part, skønsmand mv. ikke må forventes at kunne anvende domstolens sagsportal, beslutter retten, at den pågældende fritages fra at anvende domstolens sagsportal. Rettens beslutning om fritagelse fra at anvende domstolens sagsportal eller afslag herpå kan ikke uden Procesbevillingsnævnets tilladelse indbringes for højere ret. Procesbevillingsnævnet kan dog meddele tilladelse til kære, hvis beslutningen angår spørgsmål af væsentlig betydning for sagens forløb eller af afgørende betydning for den, der ansøger om kæretilladelse, og der i øvrigt er anledning til at lade afgørelsen prøve af en højere ret. Ansøgning om kæretilladelse skal indgives til Procesbevillingsnævnet inden 2 uger efter at beslutningen er truffet.

Stk. 5. Retten kan i øvrigt, når der foreligger særlige forhold, beslutte, at en sag ikke skal anlægges og behandles, eller et processkrift eller et andet dokument ikke skal fremsendes, ved anvendelse af domstolens sagsportal.

Stk. 6. Vedkommende retspræsident kan, når der foreligger særlige forhold, beslutte, at rettens sager eller en del heraf i en nærmere afgrænset periode ikke skal behandles på domstolenes sagsportal.

Stk. 7. Beslutninger efter stk. 5 og 6 kan ikke indbringes for højere ret.

Stk. 8. Justitsministeren kan fastsætte regler om, at betalingspåkrav, jf. kapitel 44 a, kære af afgørelser, som træffes af Tinglysningsretten og fogedretten, og kære af afgørelser, som træffes af skifteretten i andre sager end de, der efter dødsboskiftelovens § 98, ægtefælleskiftelovens § 2, stk. 4, og konkurslovens § 243 behandles efter den borgerlige retspleje, skal indleveres og behandles på domstolenes sagsportal.

Stk. 9. Domstolsstyrelsen kan fastsætte nærmere regler om anvendelse af domstolenes sagsportal.«

6. I § 148 b indsættes før stk. 1 som nye stykker:

»Den, som er fritaget fra at anvende domstolenes sagsportal, jf. § 148 a, stk. 4, skal indlevere et processkrift til retten med de oplysninger, som vedkommende efter denne lov skal forsyne retten med. Bilag og øvrige dokumenter til brug for behandlingen af sagen skal den pågældende indlevere på papir eller på anden måde til retten. Retten gør processkriftet, bilag og øvrige dokumenter tilgængelige på domstolenes sagsportal.

Stk. 2. Retten sender meddelelser fra retten og sagens øvrige dokumenter til den, som er fritaget fra at anvende domstolenes sagsportal, jf. § 148 a, stk. 4. Retten kan pålægge en part at sende sine processkrifter, bilag og andre dokumenter til den, som er fritaget fra at anvende domstolenes sagsportal.«

Stk. 1 bliver herefter stk. 3.

7. I § 148 b indsættes efter stk. 1, der bliver stk. 3, som *stk. 4* og *5*:

»*Stk. 4.* For borgerlige retssager og sager om optagelse af bevis om borgerlige krav, der ikke behandles på domstolenes sagsportal, finder stk. 1, 1. og 2. pkt., stk. 2 og 3, tilsvarende anvendelse.

Stk. 5. Domstolsstyrelsen kan fastsætte regler om, at processkrifter, jf. stk. 1, som indleveres af den, som er fritaget fra at anvende domstolenes sagsportal, jf. § 148 a, stk. 4, skal udarbejdes på en blanket. Domstolsstyrelsen kan fastsætte nærmere regler om udformningen af blanketten.«

8. § 153, *stk. 1*, ophæves, og i stedet indsættes:

»I borgerlige sager skal stævning og ankestævning forkyndes. Øvrige processuelle meddelelser, processkrifter og andre dokumenter skal gøres tilgængelige på domstolenes sagsportal, jf. § 148 a, stk. 1, medmindre andet er bestemt ved lov, jf. dog stk. 2.

Stk. 2. For parter omfattet af § 148 a, stk. 4, skal processuelle meddelelser forkyndes, medmindre andet er bestemt ved lov.«

Stk. 2 bliver herefter stk. 3.

9. I § 154 a, *stk. 1*, indsættes før nr. 1 som nye numre:

- »1) der er tale om en meddelelse i en sag, der behandles på domstolenes sagsportal, jf. dog § 148 b, stk. 2,
- 2) modtageren ikke er fritaget fra Offentlig Digital Post, og meddelelsen sendes til den digitale postløsning, som anvises efter lov om Offentlig Digital Post,«.

Nr. 1-4 bliver herefter nr. 3-6.

10. I § 197, *stk. 1, 1. pkt.*, udgår »modparten og«, og i *2. pkt.* udgår »parten og«.

11. § 219, *stk. 6*, affattes således:

»*Stk. 6.* Efter afsigelsen af en dom eller kendelse gør retten dommen eller kendelsen tilgængelig på domstolenes sagsportal, jf. dog § 148 b, stk. 2 og 4.«

12. I § 255 a, *stk. 1*, ændres »udleveret kopi af« til: »adgang til«.

13. I § 348, stk. 2, nr. 3, indsættes efter »påstand,«: »sagens værdi, sagstypen, sagsøgerens person- eller CVR-nummer, hvis sagsøgeren har et sådant, og en kort beskrivelse af sagen,«.

14. § 348, stk. 3, 2. pkt., ophæves, og i stk. 4, 1. pkt., udgår »kopier af denne og«, og 2. pkt. ophæves.

15. § 348, stk. 5, affattes således:

»Stk. 5. Domstolsstyrelsen fastsætter nærmere regler om proceduren for sagsanlæg og indlevering af dokumenter, jf. stk. 2 og 4. Domstolsstyrelsen kan fastsætte regler om, at parterne skal anføre ændringer af påstande og andre sagsoplysninger på domstolens sagsportal, jf. § 148 a, stk. 1. Retten vejleder om at anlægge sag og om mulighederne for retshjælp og fri proces, jf. kapitel 31, samt om mulighederne for at søge forsikringsdækning i henhold til retshjælpsforsikring.«

16. I § 349, stk. 1, 1. pkt., udgår »stk. 3, 2. pkt.,«, og i 2. pkt. indsættes efter »stk. 4«: », eller hvis stævningen eller en anden anmodning til retten ikke indleveres til retten i overensstemmelse med kravene i § 148 a, stk. 1«.

17. I § 351, stk. 2, nr. 2, indsættes efter »modkrav«: »og disses værdi«.

18. § 351, stk. 5, 2. og 3. pkt., ophæves, og stk. 6, 1. og 2. pkt., affattes således:

»Domstolsstyrelsen fastsætter nærmere regler om proceduren for indlevering af svarskrift og indlevering af dokumenter, jf. stk. 5.«

19. I § 351, stk. 6, 3. pkt., der bliver 2. pkt., ændres »udfyldning af blanketter« til: »indlevering af svarskrift og dokumenter«.

20. I § 353, stk. 3, 1. pkt., udgår »og modparten i original eller kopi«.

21. § 355, stk. 2, 3. pkt., og § 357, stk. 1, 3. pkt., og stk. 2, 2. pkt., ophæves.

22. § 357, stk. 3, affattes således:

»Stk. 3. I sager, der behandles med flere dommere eller under medvirken af sagkyndige retsmedlemmer, samler parterne senest 1 uge inden hovedforhandlingen de udvekslede processkrifter og de dokumenter eller dele af dokumenter, der agtes påberåbt under sagen, i en ekstrakt, som sagsøgeren sender til retten. Retten kan i sager, der behandles med 1 dommer, bestemme, at kopier af de udvekslede processkrifter og af de dokumenter eller dele af dokumenter, der agtes påberåbt under sagen, skal samles i en ekstrakt, som sendes til retten. Afgøres sagen i medfør af § 366 uden mundtlig hovedforhandling, skal ekstrakten som nævnt i 1. og 2. pkt. indleveres til retten senest ved afslutningen af parternes udveksling af skriftlige procedureindlæg.«

23. § 357, stk. 4, 1. pkt., ophæves, og som stk. 5 indsættes:

»Stk. 5. Retten kan bestemme, at ekstrakter, jf. stk. 3 og 4, tillige skal indleveres til retten på papir i et nærmere angivet antal eksemplarer.«

24. I § 360, stk. 6, ændres »kopier« til: »ekstrakt«, efter »stk. 3« indsættes: »og 5«, og »stk. 1-3« ændres til: »stk. 1«.

25. I § 372, stk. 2, 1. pkt., ændres »på ankeinstansens kontor« til: »til den ret, hvis dom indankes«, og efter 1. pkt. indsættes: »Den ret, hvis dom indankes, sender inden en uge efter modtagelse af anken sagens dokumenter til ankeinstansen.«

26. I § 372, stk. 2, 2. pkt., der bliver 3. pkt., ændres »Indlevering« til: »Anke«.

27. § 373, stk. 2, ophæves, og i stedet indsættes:

»Stk. 2. Der indleveres kopier af de i stk. 1, nr. 4, nævnte dokumenter, hvis de er i appellants besiddelse.

Stk. 3. Domstolsstyrelsen kan fastsætte nærmere regler om ankestævningen og indlevering af kopier, jf. stk. 1 og 2.«

28. I § 374, 3. pkt., ændres »udskrift af dommen og genpart« til: »kopier«.

29. § 375, 2. pkt., ophæves.

30. § 376, stk. 4, affattes således:

»Stk. 4. Domstolsstyrelsen kan fastsætte nærmere regler om svarskrift og indlevering af ledsagende dokumenter, jf. stk. 1 og 3.«

31. I § 378, stk. 1, 2. pkt., ændres »Bestemmelserne i § 376, stk. 3 og 4,« til: »§ 376, stk. 3,«.

32. I § 380, stk. 1, 1. pkt., udgår »og genparter af dokumenter« og »og modparten«, og i 2. pkt. ændres »genparter« til: »dokumenter«, og »og modparten« udgår.

33. I § 385, stk. 1, 1. pkt., udgår », der behandles ved landsretten,«, »parterne senest 1 uge« ændres til: »appellanten inden en af retten fastsat frist«, »kopier af de udvekslede processkrifter og af« ændres til: »en ekstrakt med de udvekslede processkrifter og«, i 2. pkt. ændres »kopier« til: »en ekstrakt«, og 3. og 4. pkt. affattes således:

»Retten kan bestemme, at ekstrakten, jf. 1. og 2. pkt., inden for samme frist tillige skal indleveres til retten på papir i et nærmere bestemt antal. Retspræsidenten kan bestemme, at der i alle rettens sager skal indleveres en ekstrakt på papir i et bestemt antal.«

34. § 385, stk. 2, affattes således:

»Stk. 2. Retspræsidenten kan efter forhandling med Advokatrådet fastsætte regler om udformning af ekstrakter, jf. stk. 1.«

35. I § 386, stk. 1, 2. pkt., ændres »Højesteret, jf. § 385, stk. 2« til: »retten, jf. § 385, stk. 1«, og 3. pkt. og stk. 2, 2. pkt., ophæves.

36. § 388, stk. 2, og § 393, stk. 3, 3. pkt., ophæves.

37. I § 396, stk. 1, nr. 1 og 2, § 410, stk. 2, 4. pkt., to steder i § 456 n, stk. 1, 2. pkt., og i § 456 o, stk. 1, 3. pkt., ændres »udskrift« til: »kopi«.

38. I § 400, stk. 3, indsættes efter »kapitel 23 a,«: »40,«.

39. § 404, stk. 4, affattes således:

»Stk. 4. Reglerne i § 198, stk. 3 og 4, § 199, § 206, stk. 3, § 207 og § 208, stk. 1, 1. pkt., finder tilsvarende anvendelse.«

40. I § 406, stk. 5, 1. pkt., udgår »og sender fortegnelsen til parterne«.

41. I § 410, stk. 2, 3. pkt., udgår »en kopi heraf samt af«.

42. I § 410 indsættes som stk. 7:

»Stk. 7. Domstolsstyrelsen kan fastsætte nærmere regler om anke og indlevering af dokumenter, jf. stk. 2.«

43. I § 454, stk. 2, 2. pkt., ændres »fremlægges i retten eller indleveres til rettens kontor« til: »indleveres til retten«.

44. I § 871, stk. 2, nr. 3, ændres »jf. § 209,« til: »jf. § 207,«.

§ 2

I lov om Domstolsstyrelsen, jf. lov nr. 401 af 26. juni 1998, som ændret senest ved § 2 i lov nr. 1266 af 16. december 2009, foretages følgende ændring:

1. Efter § 9 indsættes:

»§ 9 a. Domstolsstyrelsen opretter og forestår driften af en digital domsdatabase til offentliggørelse af domme.

Stk. 2. Domstolene stiller domme og andre sagsbehandlingsdata til rådighed for Domstolsstyrelsen til brug for domsdatabasen.

Stk. 3. Retten til aktindsigt efter offentlighedsloven omfatter ikke de domme og sagsbehandlingsdata, som Domstolsstyrelsen modtager i medfør af stk. 2. Det samme gælder oplysninger, som til brug for driften af domsdatabasen udveksles mellem domstolene og Domstolsstyrelsen om de i 1. pkt. nævnte domme og sagsbehandlingsdata.

Stk. 4. Domstolsstyrelsen kan fastsætte nærmere regler om domsdatabasen og driften heraf.«

§ 3

I lov om retsafgifter, jf. lovbekendtgørelse nr. 1252 af 27. november 2014, foretages følgende ændring:

1. I § 48 indsættes som stk. 4:

»Stk. 4. For opslag i og udskrifter af afgørelser fra domsdatabasen, jf. § 9 a i lov om Domstolsstyrelsen, der foretages af brugeren selv, finder stk. 1, 1. pkt., ikke anvendelse.«

§ 4

I lov nr. 447 af 9. juni 2004 om ændring af retsplejeloven, konkursloven, lov om skifte af dødsboer og lov om skifte af fællesbo m.v. (Digital kommunikation i retsplejen, kendelser med begrænset sagsfremstilling, regler om vidneforvarede m.v.), som ændret ved lov nr. 594 af 14. juni 2011 og § 4 i lov nr. 1242 af 18. december 2012, foretages følgende ændring:

1. § 1, nr. 3, ophæves.

§ 5

Stk. 1. Loven træder i kraft den 1. januar 2016.

Stk. 2. Loven finder anvendelse på alle sager, som anlægges, appelleres eller henvises efter lovens ikrafttræden. For sager, der er anlagt, appelleret eller henvist før lovens ikrafttræden, finder de hidtil gældende regler anvendelse, jf. dog stk. 3.

Stk. 3. § 1, nr. 2, 38, 39 og 44, finder anvendelse på sager, der er anlagt, appelleret eller henvist før lovens ikrafttræden.

Stk. 4. Domstolsstyrelsen kan fastsætte regler om, at sager i bestemte retskredse og retsinstanser, som anlægges, appelleres eller henvises i en nærmere fastsat periode efter lovens ikrafttræden, ikke skal anlægges eller behandles på domstolenes sagsportal. For disse sager finder de hidtil gældende regler anvendelse.

Stk. 5. Sager, som er anlagt før lovens ikrafttræden og appelleres efter lovens ikrafttræden, skal gøres tilgængelige på domstolenes sagsportal af den ret, hvis afgørelse appelleres.

Stk. 6. Retten kan beslutte, at en sag, som er anlagt før lovens ikrafttræden eller behandles efter de hidtil gældende regler, jf. stk. 4, 2. pkt., skal behandles efter reglerne i denne lov. Beslutningen kan ikke uden Procesbevillingsnævnets tilladelse indbringes for højere ret. Procesbevillingsnævnet kan dog meddele tilladelse til kære, hvis beslutningen angår spørgsmål af væsentlig betydning for sagens forløb eller af afgørende betydning for den, der ansøger om kæretilladelse, og der i øvrigt er anledning til at lade afgørelsen prøve af en højere ret. Ansøgning om kæretilladelse skal indgives til Procesbevillingsnævnet inden 2 uger efter at beslutningen er truffet.

Stk. 7. Domstolsstyrelsen kan fastsætte regler om, at alle verserende borgerlige retssager og sager om optagelse af bevis om borgerlige krav skal behandles efter reglerne i denne lov.

§ 6

Stk. 1. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland, jf. dog stk. 2.

Stk. 2. Lovens § 2 kan ved kongelig anordning sættes i kraft for Færøerne og Grønland med de ændringer, som de færøske og grønlandske forhold tilsiger.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Indholdsfortegnelse

1. Indledning
2. Lovforslagets baggrund og hovedindhold
3. Forholdet til anden relevant lovgivning
- 3.1. Persondatabeskyttelse
4. Hovedpunkterne i lovforslaget
 - 4.1. Gældende ret
 - 4.2. Den foreslåede ordning
 - 4.2.1. Hjælp og vejledning til brugerne af domstolenes sagsportal
 - 4.2.2. Parter mv., der ikke kan anvende domstolenes sagsportal
 - 4.2.3. Andre tilfælde, hvor domstolenes sagsportal ikke skal anvendes
 - 4.2.4. Oprettelse af en domsdatabase
 - 4.2.5. Konsekvensændringer mv.
5. De økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige
6. De økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet mv.
7. De administrative konsekvenser for borgere
8. De miljømæssige konsekvenser
9. Forholdet til EU-retten
10. Hørte myndigheder og organisationer mv.
11. Sammenfattende skema

1. Indledning

Formålet med lovforslaget er at indføre hjemmel til at stille krav om, at retten og parterne i borgerlige retssager gradvist fra begyndelsen af 2016 skal anvende et digitalt sagsbehandlingssystem (en sagsportal på internettet) ved anlæggelse og behandling af disse retssager.

Det foreslås, at sagsbehandlingssystemet tages i brug gradvist således, at der i en pilotperiode, som løber fra lovens ikrafttræden, alene vil blive stillet krav til brugerne om digital sagsbehandling ved Retten i Horsens og Vestre Landsret. Efter denne pilotperiode vil sagsbehandlingssystemet i løbet af nogle måneder blive taget i brug ved landets øvrige domstole. Det forventes, at alle landets domstole omkring den 1. januar 2017 vil være i stand til digitalt at behandle de borgerlige sager, der er omfattet af lovforslaget.

Lovforslaget indebærer, at papirbilag og brevpost i borgerlige retssager udfases fra 2016.

Målet hermed er at effektivisere behandlingen af sager i den borgerlige retspleje ved at sikre en bedre ressourceudnyttelse samtidig med, at parterne og øvrige aktører i sagerne oplever en bedre service.

Der skal tages hensyn til parter i borgerlige retssager, som for eksempel ikke har mulighed for at tilegne sig it-kompetencer, samt parter med særlige behov, herunder ældre, udviklingshæmmede, demente og socialt udsatte samt udenlandske borgere og virksomheder i Danmark og personer og virksomheder

med adresse i udlandet. Der skal endvidere tages hensyn til parter, der ikke kan anvende de digitale selvbetjeningsløsninger, eksempelvis fordi de ikke kan få en digital signatur.

Det foreslås endvidere med lovforslaget, at der gennemføres de lovændringer, som er nødvendige for at oprette en digital domsdatabase med det formål at gøre domme offentligt tilgængelige og gratis for enhver.

Med etableringen af domsdatabase skabes således mere åbenhed og øget indsigt i domstolenes afgørelser for både borgere og mere professionelle brugere såsom Folketinget, advokater, universiteter og medier mv.

2. Lovforslagets baggrund og hovedindhold

Samfundet bliver stadigt mere digitalt, og de fleste danskeres brug af it er kraftigt stigende samtidigt med, at en overvejende del af forvaltningsorganernes systemer er blevet eller snart bliver fuldt digitale. På den baggrund må det forventes, at mange af domstolenes brugere vil stille krav om tidssvarende og effektive it-løsninger på retternes område.

Domstolsstyrelsens bestyrelse har på den baggrund i februar 2014 vedtaget Danmarks Domstoles digitaliseringsstrategi 2014-2018, som er udmøntet i Den digitale retsproces – civil, der indeholder planerne for et nyt sagsbehandlingssystem, hvor domstolene i borgerlige sager får mulighed for at behandle hele sagsforløbet digitalt. Domstolene skal udvikle en selvbetjeningsportal, hvor sagen anlægges, og hvor retten og brugerne kan kommunikere med hinanden. Herudover etableres et digitalt betalingsmodul, hvor brugerne kan betale retsafgifter online, og et tekstbibliotek med nye standardtekster, koncepter og vejledninger.

Det nye digitale system omfatter i første omgang borgerlige retssager og sager om optagelse af bevis om borgerlige krav ved byretterne, Sø- og Handelsretten, landsretterne og Højesteret. Tinglysningsretten, Den Særlige Klageret, Procesbevillingsnævnet, Retten på Færøerne og retterne i Grønland er indtil videre ikke omfattet.

Digitaliseringsstrategien skal ses i sammenhæng med flere nylige love, der har haft en målsætning om, at al kommunikation mellem borgere, virksomheder og det offentlige skal foregå digitalt inden udgangen af 2015. Ifølge § 3 i lov nr. 528 af 11. juni 2012 om offentlig digital post, jf. § 2 i bekendtgørelse nr. 1535 af 18. december 2013, skal alle personer over 15 år fra den 1. november 2014 være tilsluttet Offentlig Digital Post.

3. Forholdet til anden relevant lovgivning

3.1. Persondatabeskyttelse

Persondataloven finder som udgangspunkt anvendelse på alle domstolenes sagsområder. Dog finder bestemmelserne i lovens kapitel 8 og 9 og §§ 35-37 og § 39 ikke anvendelse på behandling, der foretages for domstolene inden for det strafferetlige område.

Loven gælder blandt andet for behandling af personoplysninger, som helt eller delvist foretages ved hjælp af elektronisk databehandling. Persondataloven omfatter enhver form for information om en identificeret eller identificerbar fysisk person. Retterne vil, som det også er tilfældet i dag, skulle iagttage persondataloven ved deres virke og håndtering af oplysninger samt ved udvikling og implementering af digitale selvbetjeningsløsninger.

Persondataloven og regler udstedt i medfør heraf skal tillige iagttages af retterne, når de eksempelvis stiller en computer eller anden digital platform til rådighed for borgerne.

Efter persondatalovens § 41, stk. 3, skal den dataansvarlige og databehandleren træffe de fornødne tekniske og organisatoriske sikkerhedsforanstaltninger mod, at personoplysninger hændeligt eller ulovligt tilintetgøres, fortabes eller forringes, samt mod, at personoplysninger kommer til uvedkommendes kendskab, misbruges eller i øvrigt behandles i strid med loven.

I medfør af persondatalovens § 41, stk. 5, har Justitsministeriet udstedt bekendtgørelse nr. 535 af 15. juni 2000 om sikkerhedsforanstaltninger til beskyttelse af personoplysninger, som behandles for domstolene. Persondatalovens sikkerhedskrav er uddybet i bekendtgørelsen. Efter bekendtgørelsens § 14 må eksterne kommunikationsforbindelser kun etableres, hvis der træffes særlige foranstaltninger for at sikre, at uvedkommende ikke gennem disse forbindelser kan få adgang til personoplysninger.

Persondataloven opererer i øvrigt med begrebet dataansvarlig og databehandler.

Den systemansvarlige anses for dataansvarlig i forhold til administration af den digitale sagsportal. Rettens ansvar for og rådighed over en meddelelse mv. ophører ved aflevering til sagsportalen. Det betyder, at brugerne er dataansvarlige for indholdet af deres egne digitale postkasser.

Domstolsstyrelsen anses for dataansvarlig i forhold til den behandling af personoplysninger, som finder sted i forbindelse med driften af den digitale domsdatabase. Dog er de enkelte retter dataansvarlige for den videregivelse af domme og andre sagsbehandlingsdata, som finder sted i forbindelse hermed.

Der henvises i øvrigt til bemærkningerne til § 2.

Der påhviler den dataansvarlige en række forpligtelser over for den registrerede, herunder oplysningspligt i medfør af persondatalovens kapitel 9, ligesom det påhviler den dataansvarlige at sikre overholdelse af sikkerhedskravene i persondatalovens kapitel 11.

Lovforslaget ændrer ikke herved.

Persondataloven vil også skulle iagttages, når domstolene og Domstolsstyrelsen behandler personoplysninger i forbindelse med driften af den digitale domsdatabase.

Det følger af persondatalovens § 9, stk. 1, at oplysninger som nævnt i lovens § 7, stk. 1, eller § 8 (følsomme oplysninger) må behandles, hvis dette alene sker med henblik på at føre retsinformationssystemer af væsentlig samfundsmæssig betydning, og hvis behandlingen er nødvendig for førelsen af systemerne.

For så vidt angår ikke-følsomme oplysninger fremgår det af persondatalovens § 6, stk. 1, nr. 5, at behandlingen kun må finde sted, hvis behandlingen er nødvendig af hensyn til udførelsen af en opgave i samfundets interesse.

Af persondatalovens § 9, stk. 2, følger, at de af stk. 1 omfattede oplysninger ikke senere må behandles i andet øjemed. Det samme gælder behandling af andre oplysninger, som alene foretages med henblik på at føre retsinformationssystemer, jf. persondatalovens § 6.

Af persondatalovens § 9, stk. 3, følger, at Datatilsynet kan meddele nærmere vilkår for de i stk. 1 nævnte behandlinger. Tilsvarende gælder for de i § 6 nævnte oplysninger, som alene behandles i forbindelse med førelsen af retsinformationssystemer.

Det følger herudover af persondatalovens § 45, stk. 1, nr. 2, at der forinden iværksættelse af behandling for en offentlig myndighed, der udelukkende finder sted med henblik på at føre retsinformationssystemer, og som er omfattet af anmeldelsespligten i persondatalovens § 43, skal indhentes en udtalelse fra Datatilsynet.

4. Hovedpunkterne i lovforslaget

4.1. Gældende ret

Det fremgår af retsplejelovens § 148, stk. 1, 2. pkt., at retssager forhandles mundtligt, og at skrift kun anvendes i det omfang, loven særligt bestemmer det. Kravet om skriftlighed i retsplejen fortolkes således, at skriftlige meddelelser og andet skriftligt materiale til og fra retten skal sendes på papir, medmindre der er hjemmel til at sende det digitalt, jf. nedenfor om digital kommunikation med domstolene og digital forkyndelse.

Ved lov nr. 447 af 9. juni 2004 om ændring af retsplejeloven, konkursloven, lov om skifte af dødsboer og lov om skifte af fællesbo m.v. blev der vedtaget visse regler om digital kommunikation i retsplejen, herunder retsplejelovens § 148 a, hvorefter Domstolsstyrelsen kan fastsætte nærmere regler om digital kommunikation med domstolene. Justitsministeren kan efter loven fastsætte tidspunktet for ikrafttrædelsen af reglerne, hvilket ikke er sket.

Ved samme lov blev også vedtaget regler om digital forkyndelse. Bestemmelserne om digital forkyndelse blev delvist ændret ved lov nr. 1242 af 18. december 2012 om ændring af retsplejeloven, straffeloven og lov om elektroniske kommunikationsnet og -tjenester bl.a. med regler om forenklet digital forkyndelse. Disse bestemmelser blev sat i kraft den 1. februar 2015.

Ved lov nr. 737 af 25. juni 2014 om ændring af retsplejeloven og forskellige andre love blev kravet om original underskrift ophævet pr. 1. januar 2015. Ved denne lov indførtes samtidig adgang til, at Domstolsstyrelsen kan indføre krav om tvungen forsideblanket til stævning og svarskrift.

Med hensyn til hjælp og vejledning af borgerne kan borgerne i dag henvende sig hos domstolene. Domstolenes hjælp og vejledning skal sikre, at borgerne har mulighed for at føre sager ved domstolene uden professionel repræsentation. Hjælpen og vejledningen gives både ved sagens påbegyndelse, hvor den som regel ydes af kontorphersonalet, og under sagens forberedelse og hovedforhandling, hvor hjælpen og vejledningen som regel ydes af den dommer, som afholder mødet med borgeren.

Lovgivningen indeholder ikke i dag bestemmelser om offentlighedens generelle adgang til retsafgørelser, herunder adgang til retsafgørelser med henblik på formidling af retspraksis. Reglerne om adgang til aktindsigt i domme og kendelser mv. og ret til at gennemse en doms konklusion fremgår af retsplejelovens §§ 41-41 g om udskrifter.

I henhold til retsafgiftslovens § 48, stk. 1, skal der betales en retsafgift for kopier af domme, attester mv., der udfærdiges af retten, mens opslag i og udskrifter fra det digitale tinglysningsystem, der kan tilgås af alle, er gratis, jf. stk. 3. Retsafgiftslovens § 49 indeholder en række undtagelser, hvor rettens udfærdigelse af attester mv. er afgiftsfri.

4.2. Den foreslåede ordning

Det foreslås, at rettens brugere i borgerlige sager fremover udelukkende skal kommunikere digitalt med retten om konkrete sager via en digital sagsportal, som oprettes af domstolene. Brugere skal indlæse stævninger, svarskrifter, yderligere processkrifter, bilag samt skriftlige anmodninger til retten digitalt på portalen. Retten tilgår herefter dokumenterne i et digitalt sagsbehandlingssystem.

Dette indebærer, at alle borgerlige retssager fremover som udgangspunkt kun behandles digitalt, og at sagerne hos retterne ikke længere eksisterer på papir. Kravet om, at sagerne skal behandles på domstolenes sagsportal, indebærer, at alle sagsskridt foregår via sagsportalen. Alle processkrifter og dokumenter skal således indleveres på sagsportalen, og anmodninger til retten skal fremsættes på sagsportalen. Anke,

kære, anmodning om genoptagelse, anmodning om tilladelse til at appellere en afgørelse efter den ordinære appelfrist udløb (oprejsningsbevilling) og anmodning om ekstraordinær genoptagelse og anke skal ligeledes ske ved anvendelse af domstolenes sagsportal. Det vil ikke være muligt at sende skriftligt materiale på papir til retten, medmindre der er særlig hjemmel til det.

En del af arbejdet hos domstolene bliver automatiseret, så systemet kommer med forslag, f.eks. til affattelsen af en udeblivelsesdom, som retten så kan godkende eller tilrette. Det forventes, at der fremover vil være væsentligt mindre tastearbejde for retternes sagsbehandlere, der i stedet skal verificere de oplysninger, brugerne har indtastet, samt efter behov reagere herpå i samarbejde med dommerne.

Rettens domme, kendelser og meddelelser skal på tilsvarende vis tilgå brugerne digitalt.

Det foreslås, at en digital meddelelse anses for at være kommet frem til retten på det tidspunkt, hvor den er tilgængelig for retten. Det vil sige på det tidspunkt, hvor meddelelsen kan behandles eller læses af retten. Det er uden betydning, om retten faktisk læser eller behandler meddelelsen.

4.2.1. Hjælp og vejledning til brugerne af domstolenes sagsportal

Domstolene skal yde hjælp og vejledning til de borgere, som ikke kan eller har vanskeligheder ved at bruge domstolenes sagsportal. Det forudsættes, at Domstolsstyrelsen sikrer, at domstolenes sagsportal er brugervenlig og tilgængelig, så stadigt flere borgere kan anvende og blive fortrolige med den.

Hvor den hjælp og vejledning, kontorpersonalet i dag yder, i høj grad tager sigte på at gøre borgeren i stand til at udfylde en svarskriftsblanket eller at informere borgeren om sagens gang, vil borgeren fremtidigt endvidere have behov for hjælp og vejledning til at anvende domstolenes sagsportal. Der forventes at blive behov for, at retterne, med undtagelse af Højesteret, hvor parterne mv. som regel er repræsenteret ved advokat, giver borgeren mulighed for at tilgå sagen fra en computer i retsbygningen og for at få sine dokumenter scannet og indlæst på sagen. Retterne skal i den forbindelse yde den nødvendige hjælp og vejledning.

På den måde bliver også de mindre it-kyndige borgere efterhånden mere digitalt selvhjulpne. Hjælp til digital selvbetjening ligger i forlængelse af den almindelige vejledningsopgave over for borgerne, som domstolene i forvejen varetager.

Domstolsstyrelsen vil udarbejde vejledninger, som tager sigte på at gøre borgerne bedre i stand til at anvende domstolenes sagsportal. Disse vejledninger vil være tilgængelige for enhver over internettet, og når borgeren er logget på sagsportalen, vil der være adgang til vejledning om, hvordan man skal gå frem. Hvis denne vejledning ikke er tilstrækkelig, kan borgeren ringe til retten og få hjælp fra en medarbejder til at udfylde sine oplysninger, ligesom borgeren kan kommunikere digitalt med retten om at anvende portalen.

4.2.2. Parter mv., der ikke kan anvende domstolenes sagsportal

Visse borgere vil selv med hjælp og vejledning fra retten være i en situation, hvor det ikke vil være muligt for dem at anvende en digital selvbetjeningsportal. For de borgere, som ikke kan bruge domstolenes sagsportal, vil det også i fremtiden være muligt at få betjening på anden vis og om nødvendigt få mulighed for at indlevere processkrifter, oplysninger og bilag på en anden måde end digitalt.

Det foreslås, at når der konkret foreligger særlige forhold, der indebærer, at en part eller andre, der er involveret i en retssag (herunder f.eks. en skønsmand, biintervenient mv.), ikke vil kunne anvende domstolenes sagsportal, skal retten undtage vedkommende fra anvendelse af sagsportalen, således at denne i stedet kan indlevere processkrifter, bilag mv. i papirudgave eller på e-mail, og således at retten

på e-mail eller ved postforsendelse forsyner den pågældende med sagens dokumenter, breve mv. Dette indebærer, at retten skal fravige kravet om digital selvbetjening for parter, skøns mænd mv., der enten ikke kan eller må forventes ikke at kunne benytte domstolenes sagsportal.

Hvis en part tillades at indlevere et processkrift og bilag på papir, kan retten, sådan som det også er i dag, pålægge parten også at sende en kopi til modparten.

Det vil afhænge af en konkret vurdering, hvilken hjælp den enkelte vurderes at have brug for, og om denne ved vejledning vil kunne bringes i stand til at anvende sagsportalen. Hvis vedkommende mener sig ude af stand til at føre sin sag digitalt, må retten afklare og vurdere, om der foreligger sådanne særlige forhold, at den pågældende må forventes ikke at kunne anvende sagsportalen.

Den digitale sagsportal forudsætter anvendelse af personnummer og NemID eller tilsvarende løsning. Forudsætningerne for at få udstedt NemID er, at borgeren er fyldt 15 år, at borgeren har et dansk personnummer, og at borgeren kan legitimere sig fyldestgørende. Hvis en borger ikke har mulighed for at få NemID, og den pågældende ikke kan eller bør lade sig repræsentere af en anden, bør borgeren fritages fra at anvende sagsportalen. Hvis borgeren derimod opfylder betingelserne for at få NemID, men bare aldrig har fået det, kan dette ikke i sig selv begrunde fritagelse. Retten skal i så fald vejlede borgeren om at anskaffe sig NemID.

En part, som har en partsrepræsentant, der er i stand til at behandle sagen digitalt, vil ikke kunne fritages fra kravet om brug af sagsportalen.

Det forventes, at alle professionelle repræsentanter, såsom advokater, inkassoselskaber mv., vil være i stand til at anvende domstolenes sagsportal. Det forventes ligeledes, at virksomheder, som fører sag ved domstolene, vil være i stand til at anvende portalen eller lade sig repræsentere af en, som kan anvende portalen. Professionelle parter og aktører forventes derfor ikke at kunne opfylde betingelserne for at blive fritaget fra kravet om digitalisering, medmindre de er hjemmehørende i udlandet, eller andre ganske særlige forhold gør sig gældende.

4.2.3. Andre tilfælde, hvor domstolenes sagsportal ikke skal anvendes

Retten kan i helt ekstraordinære situationer, navnlig hvor hensynet til statens sikkerhed eller hensynet til personers liv eller helbred tilsiger det, eller hvor rettens sagsportal ikke er egnet til at håndtere en bestemt situation, træffe afgørelse om, at en sag ikke skal behandles digitalt, at visse dokumenter ikke skal indlæses digitalt, eller at en sag kan anlægges på anden måde end på domstolenes sagsportal.

Hvis systemet af tekniske årsager i en periode ikke kan håndtere rettens sager eller visse af sagerne, kan retspræsidenten beslutte, at sagerne ikke skal behandles på portalen i en begrænset periode, indtil de tekniske problemer er løst.

4.2.4. Oprettelse af en domsdatabase

Efter længere tids efterspørgsel fra brugerne traf Domstolsstyrelsens bestyrelse i februar 2014 beslutning om oprettelse af en domsdatabase. Domstolsstyrelsen nedsatte i forlængelse af bestyrelsens beslutning en arbejdsgruppe med den opgave at udarbejde en redegørelse med forslag til det nærmere indhold af domsdatabasen.

Arbejdsgruppens redegørelse blev færdig i foråret 2015 og indeholdt en række forslag, som lovforslaget i vid udstrækning bygger på.

Med forslaget gennemføres de lovændringer, der er nødvendige for at oprette en digital domsdatabase med det formål at gøre domme offentligt og gratis tilgængelige i en digital database. Det forventes, at

domsdatabase på kortere sigt vil komme til at indeholde hovedparten af de afsagte domme i borgerlige sager, og på længere sigt forventes domsdatabase også at komme til at indeholde straffesager. Domsdatabase vil til at begynde med ikke indeholde kendelser og beslutninger. Afgørelser truffet af fogedretterne, skifteretterne og Tinglysningsretten vil ikke blive offentliggjort i domsdatabase. Afgørelser fra Den Særlige Klageret, retterne i Grønland og på Færøerne vil heller ikke blive offentliggjort i domsdatabase.

Domsdatabase vil være tilgængelig for enhver, herunder borgere, erhvervsdrivende og offentlige myndigheder.

Det foreslås endvidere, at brugernes opslag i og udskrifter fra domsdatabase skal være afgiftsfri.

Domsdatabase forudsættes etableret inden for rammerne af persondataloven samt forvaltningslovens og straffelovens regler om tavshedspligt. Dette indebærer bl.a., at der i en række sager skal ske en anonymisering af fortrolige oplysninger eller oplysninger om rent private forhold mv.

4.2.5. Konsekvensændringer mv.

Ved en lovteknisk fejl blev adgangen i retsplejelovens § 20, stk. 2, 2. pkt., til, at der under landsrettens behandling af kæresager om midlertidige afgørelser om forbud eller påbud, der er afgjort ved byretten eller Sø- og Handelsretten i 1. instans under medvirken af sagkyndige, kan medvirke sagkyndige, ophævet i forbindelse med lov nr. 84 af 28. januar 2014. Det foreslås med lovforslaget, at denne adgang indsættes på ny.

Lovforslaget indeholder herudover en række konsekvensændringer i retsplejeloven, som Justitsministeriet er blevet opmærksom på ikke er blevet gennemført i forbindelse med tidligere lovændringer.

5. De økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige

Forslaget forudsætter afholdelse af udgifter til etablering af en digital sagsportal samt udgifter til etablering og drift af en domsdatabase.

Den digitale sagsportal er et delelement i indførelsen af et nyt it-system til understøttelse af sagsbehandlingen i borgerlige sager ved domstolene. Der er afsat midler til det nye it-system, herunder de elementer, der vedrører sagsportalen, ved aktstykker i 2009, 2013 og 2014.

Etablering af en domsdatabase vil medføre merudgifter for domstolene til etablering og drift af database. De nærmere udgifter til drift vil bl.a. afhænge af it-driftsomkostningerne og af antallet og omfanget af de domme, der skal offentliggøres. Der er på finansloven for 2015 afsat i alt 14,9 mio. kr. i 2015-2018 til udgifter i forbindelse med domsdatabase.

Etablering af en digital sagsportal vil endvidere have mindre administrative konsekvenser, idet overgangen til digital kommunikation indebærer en omlægning af arbejdsgangene i borgerlige sager og tilpasning af domstolenes betjening af og kommunikation med borgere. Samlet set vurderes forslaget imidlertid at medføre en bedre og mere effektiv behandling af borgerlige sager ved domstolene.

6. De økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet mv.

Forslaget vurderes ikke umiddelbart at have økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet mv.

7. De administrative konsekvenser for borgere

Lovforslaget får begrænsede administrative konsekvenser for borgerne.

Lovforslaget indebærer en begrænsning i borgernes mulighed for at vælge, hvordan de henvender sig til domstolene. En stor del af borgerne anvender allerede i dag digital selvbetjening. Digital selvbetjening indebærer lettelser og mere fleksibel borgerbetjening for de borgere, der allerede har digitale kompetencer. De borgere, der ikke jævnligt anvender it, vil få hjælp og vil således som hidtil få den fornødne vejledning og service fra retterne. Det må dog forventes, at visse borgere i en overgangsperiode skal bruge tid på at indrette sig på de nye sagsgange.

Med etableringen af en domsdatabase vil offentligheden i al almindelighed få en mere umiddelbar og bedre adgang til dommene, når de er afsagt.

8. De miljømæssige konsekvenser

Lovforslaget kan forventes at indebære en reduktion i anvendelse af papir i borgerlige retssager, hvilket på længere sigt kan have en positiv indflydelse på miljøet.

9. Forholdet til EU-retten

Det bemærkes, at det EU-retlige effektivitetsprincip betyder, at nationale regler ikke i praksis må gøre det umuligt eller uforholdsmæssigt vanskeligt at udøve rettigheder, der følger af EU-retten. Det betyder, at EU-/EØS-borgere og -virksomheder ikke kan pålægges obligatorisk selvbetjening, før den teknologiske udvikling muliggør dette.

Der vil således ikke kunne stilles krav om anvendelse af digital signatur som eksempelvis NemID, hvis en EU-/EØS-borger ikke kan få NemID eller anden relevant digital signatur. Der vil ligeledes ikke kunne stilles krav om anvendelse af den digitale sagsportal, hvis en borger eller virksomhed fra et andet EU-/EØS-land i praksis ikke vil kunne anvende sagsportalen.

Efter Europa-Parlamentet og Rådets direktiv 95/46/EF af 24. oktober 1995 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger (persondatadirektivet), artikel 7, kan der ske databehandling, hvis behandlingen er nødvendig af hensyn til offentlig myndighedsudøvelse.

Lovforslaget ændrer ikke herved.

Det er forventningen, at domsdatabase vil blive opbygget således, at alle domme, der offentliggøres i domsdatabase, vil være forsynet med en entydig identifikation i overensstemmelse med EU's standarder (ECLI).

10. Hørte myndigheder og organisationer mv.

Et udkast til lovforslag har været i en generel høring i perioden fra den 24. august 2015 til den 21. september 2015. Udkastet er den 16.-17. september 2015 sendt til en række høringsparter, som ved en fejl ikke havde modtaget høringen i forbindelse med den generelle høring, med en høringsfrist til den 1. oktober 2015. Høringen har omfattet følgende myndigheder og organisationer mv.:

Højesteret, Østre Landsret, Vestre Landsret, Sø- og Handelsretten, samtlige byretter, Tinglysningsretten, Procesbevillingsnævnet, Domstolsstyrelsen, Den Danske Dommerforening, Dommerfuldmægtigforeningen, HK-Landsklubben Danmarks Domstole, Domstolenes Tjenestemandsförening, Rigsadvokaten, Rigspolitiet, ADIPA, Advokatrådet, Akademikernes Centralorganisation, Danmarks Jurist- og Økonomforbund, Dansk Journalistforbund, Danske Advokater, Danske Medier, Danske Regioner, Danske Handicaporganisationer, Det Centrale Handicapråd, Danmarks Rederiförening, Dansk Arbejdsgiverforening, Dansk Byggeri, Dansk Ejendomsrådgiverforening, Dansk Erhverv, Dansk Industri (DI), Dansk Inkassobranche, Dansk Pantebrevsförening, Danske Speditører, Voldgiftsinstituttet, Fagligt Fælles For-

bund 3F, Finansrådet, Finans og Leasing, FOA – Fag og Arbejde, Forbrugerrådet, Forbrugerombudsmanden, Forenede Danske Motorejere (FDM), Foreningen af Statsforvaltningsjurister, Forsikring & Pension, FSR – danske revisorer, HK/Danmark, HK/kommunal, Håndværksrådet, Institut for Menneskerettigheder, Kuratorforeningen, Københavns Retshjælp, Københavns Universitet, Landsforeningen af Forsvarsadvokater, Landsorganisationen i Danmark (LO), Realkreditforeningen, Realkreditrådet, Dansk Retspolitisk Forening, Syddansk Universitet, TEKNIQ - Installatørernes Organisation, Voldgiftsnævnet for Bygge- og Anlægsvirksomhed, Aalborg Universitet, Aarhus Retshjælp, Aarhus Universitet, Børn og Familier, Børnesagens Fællesråd, Børne- og kulturchefforeningen, Børns Vilkår, Børnerådet, Dansk Børne- og Ungdomspsykiatrisk Selskab, Dansk Socialrådgiverforening, Dansk Psykologforening, Fabu, Foreningen af Danske Døgninstitutioner, Foreningen af Socialchefer i Danmark, ForældreLANDSforeningen (FBU), Kristelig Forening til Bistand for Børn og Unge, Landsforeningen Bopam, LOS – De private sociale tilbud, Landsforeningen af Socialpædagoger, Plejefamiliernes Landsforening, Red Barnet, Socialpædagogernes Landsforbund, Danske Insolvensadvokater, Foreningen af Offentlige Anklagere, Foreningen af Statsadvokater, Kommunernes Landsforening, Politiforbundet i Danmark, Politidirektørforeningen, Datatilsynet, Dansk Kredit Råd, Dansk Told & Skatteforbund, Dansk IT, Danske Arveretsadvokater, Danske Familieadvokater, Danske Bedemænd, Ejendomsforeningen Danmark, Finanssektorens Arbejdsgiverforening, Foreningen Danske Inkassoadvokater, FDHI – Foreningen for Dansk Internet Handel, Grundejernes Landsorganisation, Handelshøjskolen i København, Handelshøjskolen i Århus, HK Politiet, IT-Branchen, Kommunale Tjenestemænd og Overenskomstansatte, Kriminalforsorgsforeningen, Kristelig Arbejdsgiverforening, Kristelig Fagbevægelse, Kvinderådet, Landbrug og Fødevarer, Lejernes Landsorganisation, Lønmodtagernes Garantifond, Rådet for Digital Sikkerhed, Teknologisk Institut, TR Kollegiet Kriminalforsorgen, Ældre Sagen, Danske Boligadvokater, Danske Medier, Foreningen af Advokater og Advokatfuldmægtige, Amnesty International, Kriminalpolitisk Forening (KRIM), Copenhagen Business School, Frederiksberg Kommune, FTF, Københavns Kommune, Foreningen af beskikkede advokater og Landsforeningen af Forsvarsadvokater.

11. Sammenfattende skema

	Positive konsekvenser/mindreudgifter	Negative konsekvenser/merudgifter
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Forslaget forudsætter afholdelse af engangsudgifter til etablering af sagsportal samt etablering og drift af en domsdatabase. Der er afsat midler til forslaget, jf. afsnit 4 ovenfor.
Administrative konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen af betydning	Ingen af betydning
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Miljømæssige konsekvenser	Lovforslaget vurderes at kunne have positiv indflydelse på miljøet i form af en mindre reduktion i retternes anvendelse af papir.	Ingen

Administrative konsekvenser for borgerne	Lovforslaget får begrænsede administrative konsekvenser for borgerne. En stor del af borgerne anvender allerede i dag digital selvbetjening.	Lovforslaget indebærer en begrænsning i borgernes mulighed for at vælge, hvordan de henvender sig til retterne. Det må forventes, at visse borgere i en overgangsperiode skal bruge tid på at indrette sig på de nye sags-gange.
Forholdet til EU-retten	Lovforslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter.	

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1 (§ 19, stk. 3, 1. pkt.)

Det foreslås, at der indføres hjemmel til, at præsidenterne for byretterne og Sø- og Handelsretten kan bemyndige kontorphonale til at træffe afgørelse om, at personer undtages fra kravet om anvendelse af domstolens sagsportal. En sådan afgørelse kan træffes efter anmodning, eller når det på forhånd må anses for forventeligt, at den pågældende ikke vil være i stand til at føre en sag over sagsportalen, og vedkommende ikke er repræsenteret af en person, som kan benytte sagsportalen. Det vil ikke altid være nødvendigt at høre den pågældende, forinden afgørelsen træffes.

Bemyndigelsen vedrører kun adgangen til at beslutte, at en person skal fritages fra at anvende domstolens sagsportal. En person med bemyndigelse efter retsplejelovens § 19, stk. 3, skal derimod ikke kunne give afslag på fritagelse. En sådan afgørelse må i stedet træffes af en dommer eller fuldmægtig efter § 19, stk. 1. Det forudsættes, at de fleste afgørelser om pligt til eller undtagelse fra at anvende sagsportalen vil blive truffet i byretten eller Sø- og Handelsretten, og at en sådan afgørelse som udgangspunkt vil have retsvirkning for behandlingen under appel eller efter henvisning. Den ret, hvortil sagen er appelleret eller henvist, kan ændre beslutningen, hvis der viser sig at være grundlag for det.

Bemyndigelsesadgangen til kontorphonalet gælder ikke for landsretterne og Højesteret.

Der henvises i øvrigt til bemærkningerne til § 1, nr. 5.

Til nr. 2 (§ 20, stk. 2, 2. pkt.)

Det følger af retsplejelovens § 20, stk. 2, at retten i ankesager i landsretten kan bestemme, at retten under hovedforhandlingen skal tiltrædes af sagkyndige medlemmer.

Det foreslås, at der på ny som 2. *pkt.* i § 20, stk. 2, indsættes en adgang til, at der under landsrettens behandling af kæresager om midlertidige afgørelser om forbud eller påbud, der er afgjort ved byretten eller Sø- og Handelsretten i 1. instans under medvirken af sagkyndige, kan medvirke sagkyndige.

Ved lov nr. 84 af 28. januar 2014 om ændring af retsplejeloven, lov om retsafgifter, konkursloven og lov om fuldbyrdelse af straf m.v. (Sagstilgangen til Højesteret) blev 2. pkt. i § 20 ved en lovteknisk

fejl ophævet i forbindelse med en nyaffattelse. Dermed udgik muligheden for, at landsretten kunne lade sagkyndige medvirke i kæresager om midlertidige afgørelser om forbud eller påbud.

Denne mulighed blev indsat i § 20, stk. 2, 2. pkt., ved lov nr. 1387 af 23. december 2012 om ændring af retsplejeloven, lov om retsafgifter, designloven, varemærkeloven, markedsføringsloven og lov om forbud til beskyttelse af forbrugerens interesser (Midlertidige afgørelser om forbud og påbud). Der henvises til pkt. 2.1 i de almindelige bemærkninger og til de specielle bemærkninger til lovforslag nr. L 47 af 1. november 2012.

§ 20, stk. 2, 1. pkt., var på det tidspunkt affattet således, at retten i ankesager i landsretten, der i 1. instans var behandlet under medvirken af sagkyndige, kunne bestemme, at retten under hovedforhandlingen skal tiltrædes af 2 sagkyndige medlemmer. Denne bestemmelse fandt efter § 20, stk. 2, 2. pkt., også anvendelse i kæresager om midlertidige afgørelser om forbud eller påbud.

§ 20, stk. 2, blev som nævnt ændret ved lov nr. 84 af 28. januar 2014 om ændring af retsplejeloven, lov om retsafgifter, konkursloven og lov om fuldbyrdelse af straf m.v. (Sagstilgangen til Højesteret). Bestemmelsen er senest ændret ved lov nr. 737 af 26. juni 2014, således at retten i ankesager i landsretten kan bestemme, at retten under hovedforhandlingen skal tiltrædes af sagkyndige medlemmer. Formålet var at give mulighed for en mere fleksibel brug af sagkyndige dommere, ligesom antallet af sagkyndige dommere ikke længere er reguleret i bestemmelsen. Det var imidlertid ikke i den forbindelse tilsigtet, at 2. pkt. om brug af sagkyndige dommere under landsrettens behandling af kæresager om midlertidige afgørelser om forbud eller påbud ikke skulle finde anvendelse.

Det foreslås på den baggrund, at adgangen på ny indsættes, således at der igen kan medvirke sagkyndige under landsrettens behandling af kæresager om midlertidige afgørelser om forbud eller påbud, der er afgjort ved byretten eller Sø- og Handelsretten i 1. instans under medvirken af sagkyndige.

Til nr. 3 (§ 38 og § 39, stk. 1, 2. og 3. pkt.)

Det foreslås, at § 38 om, at retterne skal forsyne fremlagte dokumenter med fremlæggelsespåtegning, ophæves. Behovet for at forsyne dokumenter med fremlæggelsesstempel knytter sig til ældre retspleje, hvor dokumenter blev fremlagt under et retsmøde. I dag registreres modtagelse af dokumenter i retternes sagsbehandlingssystemer, og i de sager, som fremover foreslås behandlet digitalt på domstolenes sagsportal, hvor dokumenter ikke vil blive fremlagt i retten, vil digitale dokumenter dermed ikke blive forsynet med et stempel eller anden fremlæggelsespåtegning. Bestemmelsen vil derfor ikke længere have praktisk betydning.

Det foreslås endvidere, at § 39, stk. 1, 1. og 2. pkt., ophæves. Forslaget er en konsekvensændring som følge af, at borgerlige sager ikke længere vil eksistere på papir, men kun digitalt. Arkivpligten i borgerlige sager, som behandles på domstolenes sagsportal, vil fremover alene vedrøre de digitale dokumenter. Retten vil i disse sager ikke længere opbevare dokumenter, som retten modtager i papirformat, men retten vil i stedet indscanne sådanne dokumenter eller anmode om at modtage dokumenterne digitalt.

Til nr. 4 (§ 124 c, stk. 2, 2. pkt.)

Der er tale om en konsekvensændring som følge af, at reglerne om indløsning af aktier som tidligere fremgik af aktieselskabsloven nu fremgår af selskabsloven (lovbekendtgørelse nr. 610 af 28. april 2015 om aktie- og anpartsselskaber med senere ændringer).

Til nr. 5 (§ 148 a)

Det foreslås i stk. 1, at alle borgerlige retssager og sager om optagelse af bevis vedrørende borgerlige

krav skal anlægges og behandles på en digital sagsportal. Ved en sagsportal forstås en digital indgang på internettet, hvor brugerne og retterne kan tilgå de enkelte sager, sende og oprette dokumenter. Dette indebærer, at alle borgerlige retssager fremover kun behandles digitalt, og at sagerne hos retterne ikke længere eksisterer på papir. Kravet om, at sagerne skal behandles på domstolenes sagsportal, indebærer, at alle sagsskridt foregår på sagsportalen, herunder indlevering af stævning, svarskrift, anke, kære, anmodning om genoptagelse, ansøgning om oprejsningsbevilling og anmodning om ekstraordinær genoptagelse og anke, jf. retsplejelovens § 399, og andre anmodninger til retten. Alle processkrifter og dokumenter skal ligeledes indleveres på sagsportalen.

Bestemmelsen omfatter alle borgerlige retssager omfattet af retsplejeloven og dermed også sager om mindre krav efter retsplejelovens kapitel 39, sager om midlertidige afgørelser om forbud og påbud efter kapitel 40, sager om ægteskab eller forældremyndighed efter kapitel 42, sager om faderskab og medmoderskab efter kapitel 42 a, værgemålssager efter kapitel 43, sager om prøvelse af administrativt bestemt frihedsberøvelse efter kapitel 43 a, sager om prøvelse af adoption uden samtykke efter kapitel 43 b og sager om mortifikation eller ejendomsdom efter kapitel 44. Bestemmelsen omfatter også sager, som efter anden lovgivning behandles som borgerlige retssager, eller som i øvrigt behandles efter retsplejelovens regler om den borgerlige retspleje, således eksempelvis også sager som behandles af boligretten, sager efter straffuldbyrdelseslovens §§ 113 og 114, tvangsfjernelsessager efter serviceloven og sager, som efter dødsboskiftelovens § 98, ægtefælleskiftelovens § 2, stk. 4, og konkurslovens § 243 behandles efter den borgerlige retspleje. Sager om optagelse af bevis vedrørende borgerlige krav kan eksempelvis være bevisoptagelse efter retsplejelovens § 343, udenlandsk bevisoptagelse efter retsplejelovens § 347, anmodninger om pålæg efter retsplejelovens § 306, og anmodninger om edition og søforklaringer efter søloven. Bestemmelsen omfatter ikke den bevissikring, der foretages af fogedretten.

Bestemmelsen omfatter ikke straffesager, fogedsager, tinglysningssager eller de skiftesager, som ikke behandles efter den borgerlige retspleje. Kære af afgørelser, der træffes i disse sager, behandles derfor heller ikke på domstolenes sagsportal. Bestemmelsen omfatter heller ikke Den Særlige Klageret eller Procesbevillingsnævnet. Henvendelser til Den Særlige Klageret og ansøgninger til Procesbevillingsnævnet kan derfor ikke indleveres over domstolenes sagsportal, men skal indleveres som hidtil, og på tilsvarende måde vil anke og kære af afgørelser fra Den Særlige Klageret ikke blive behandlet på sagsportalen.

Forpligtelsen til at anlægge og behandle sagerne på domstolenes sagsportal indebærer, at en retssag skal anlægges digitalt på den måde, som foreskrives på domstolenes sagsportal. Det vil således ikke længere være muligt at sende en stævning eller bilag med brev eller e-mail eller at aflevere en stævning eller bilag på rettens adresse. Det vil være en forudsætning for at anlægge sag, at sagsøgeren i forbindelse med sagens anlæg udfylder en række af de oplysninger, som fremgår af den gældende retsplejelovs § 348, stk. 2, samt oplysninger, som fremgår af lovforslagets § 1, nr. 13, direkte på sagsportalen. Det forudsættes fastsat ved bekendtgørelse, at sagsøgeren vil have mulighed for i felter at udfylde alle de oplysninger, som er nødvendige for at danne en stævning, men sagsøgeren vil også fortsat have mulighed for at indlæse et processkrift som supplement til de udfyldte oplysninger. På tilsvarende vis vil sagsøgte skulle svare på sagsportalen, og alle oplysninger om sagen vil herefter skulle udveksles via sagsportalen. De dokumenter, som parterne påberåber sig, skal indlæses hver for sig på domstolenes sagsportal. Parterne skal i den forbindelse udfylde oplysninger om hvert dokument, som svarer til dem, som parterne hidtil har anført i processkriftets bilagsfortegnelse, jf. retsplejelovens § 348, stk. 2, nr. 5, og § 351, stk. 2, nr. 4. Parterne skal forsyne hvert dokument med titel, dokumentdato og dokumenttype. På baggrund af parternes indtastede oplysninger om dokumenterne vil der på sagsportalen blive dannet en oversigt over sagens dokumenter, som svarer til processkriftets bilagsfortegnelse.

De udfyldte oplysninger vil blive brugt i forbindelse med rettens efterfølgende behandling af sagen, og retten vil i givet fald foretage de ændringer i det udfyldte, som er nødvendige for, at retten kan

anvende oplysningerne. I de tilfælde, hvor en ændring af de indtastede oplysninger indebærer en juridisk afgørelse over for parten, eksempelvis en indholdsmæssig ændring af partens påstand, sagens værdi eller værneting, skal dette ligesom nu ske efter forudgående høring af parten, hvilket følger af det almindelige kontradiktionsprincip. I de tilfælde, hvor en ændring ikke er udtryk for en juridisk afgørelse, og det ikke kan forventes, at ændringen kan have betydning for parten, eksempelvis ændring af en valgt sagstype eller af partens korte beskrivelse af sagen, jf. lovforslagets § 1, nr. 13, kan ændringen foretages af retten uden forudgående høring, så parten blot underrettes om ændringen, når den foretages. Ændringer i partens påstand, som ikke har indholdsmæssig karakter, kan tilsvarende foretages af retten uden forudgående høring af parten. Det kan for eksempel være, hvis parten har formuleret sin påstand med en ordstilling, som ikke normalt anvendes i en dom. Hvis parten måtte mene, at en ændring har indholdsmæssig betydning, kan parten kontakte retten om dette.

Kravet om, at sagen skal behandles digitalt på sagsportalen, indebærer, at alle sagens deltagere skal benytte sagsportalen, hvor de får adgang til sagens dokumenter, og hvor de kan udveksle oplysninger i sagen. Der vil derfor, bortset fra hvor vedkommende er fritaget fra at anvende domstolens sagsportal, ikke længere være grundlag for at sende dokumenter pr. brev eller e-mail til retten, modparten eller andre involverede i sagen, f.eks. skønsmand, biintervenienter eller lægdommere. Alle processkrifter, breve og andre dokumenter skal i stedet indlæses på sagsportalen, hvor andre sagsdeltagere får adgang til dem. Således vil også en skønsmand få adgang til de dokumenter, skønsmanden skal kunne læse, og det samme gælder, når boligdommere eller sagkyndige medvirker i en sag.

Når der i retsplejeloven står, at en part skal sende eller indlevere et dokument til retten, må det fremover i sager, som behandles på domstolens sagsportal, forstås således, at parten skal indlevere det digitale dokument på domstolens sagsportal, hvor retten tilgår det. Når der i retsplejeloven står kopi, må dette fremover i sager, som behandles på domstolens sagsportal, forstås således, at der er tale om en digital kopi.

Den pligt, som efter gældende ret påhviler en part, til at sende kopi af sit processkrift eller dokumenter til en modpart eller andre sagsdeltagere, foreslås istedet afløst af en pligt for retten til at gøre modparten og andre sagsdeltagere bekendt med sådanne dokumenter. Dette vil ske ved, at dokumenterne bliver publiceret på sagsportalen og ved, at sagsdeltagerne samtidig fra sagsportalen modtager advisering om, at der er sket noget nyt i sagen. For så vidt angår de borgere, som ikke har pligt til at anvende domstolens sagsportal, henvises til bemærkningerne til § 1, nr. 6 og 7.

Rettens meddelelser, retsbøger og domme vil på tilsvarende vis ikke længere blive sendt til sagens deltagere, men vil blive publiceret på sagsportalen. Retsebøger og domme vil ikke fremover blive underskrevet, men parterne kan efter behov rekvirere en underskrevet kopi hos retten. Domme kan efter praksis fuldbyrdes af fogedretten uden at være underskrevet.

I de sager, hvor det ikke er parten selv, men en myndighed, som indbringer sagen for retten, skal denne myndighed på samme vis indbringe sagen for retten på domstolens sagsportal. Når det i loven fremgår, at den pågældende myndighed skal indbringe sagen for retten, skal dette for fremtiden forstås således, at sagen skal indbringes på domstolens sagsportal, hvor retten tilgår sagen. Myndigheden vil fra sagsportalen kunne modtage underretning om den afgørelse, som retten træffer i sagen. På tilsvarende vis skal anke ved meddelelse til byretten i disse sager fremover forstås sådan, at anke skal ske skriftligt til den pågældende byret på domstolens sagsportal. I de tilfælde, hvor det efter loven er muligt at anke mundtligt til retsbogen, vil dette fortsat være muligt. Tilsvarende gælder for kære.

Efter forslaget skal borgerlige sager anlægges og behandles på domstolens sagsportal, og enhver skriftlig henvendelse i en borgerlig retssag skal ske på sagsportalen. Dette indebærer, at når en sag er anlagt,

er en henvendelse til retten på anden måde end på domstolenes sagsportal uden retsvirkning. En sådan henvendelse, uanset om der måtte være tale om et svarskrift, andet processkrift, dokumenter eller anden henvendelse, vil således ikke have fristafbrydende virkning. For så vidt angår indlevering af stævning uden om domstolenes sagsportal henvises til retsplejelovens § 349 som ændret ved dette forslags § 1, nr. 16.

Hvis retten modtager et svarskrift, andet processkrift, dokumenter eller anden henvendelse om en konkret sag uden om sagsportalen, skal retten vejlede den pågældende om at anvende sagsportalen og om muligheden for at søge om at blive fritaget fra at anvende sagsportalen. Retten opbevarer ikke processkrifter og dokumenter, som retten måtte modtage uden om domstolenes sagsportal, medmindre retten har truffet eller samtidig træffer afgørelse om at fritage parten, skønsmanden mv. fra at anvende sagsportalen. Hvis retten f.eks. fra en part, der ikke fritages fra at anvende domstolenes sagsportal, modtager svarskrift, andet processkrift eller dokumenter på papir, skal retten returnere disse til den pågældende part og vejlede den pågældende om at anvende sagsportalen.

Bestemmelsen finder også anvendelse for så vidt angår ankestævning, kæreskrift, anmodning om genoptagelse, ansøgning om oprejsningsbevilling og ekstraordinær genoptagelse og anke.

Modtager retten uden om sagsportalen inden udløbet af en frist for svarskrift eller andet processkrift en henvendelse fra en part, kan retten samtidig med vejledningen om at tilgå sagen på sagsportalen efter omstændighederne meddele parten en kortere udsættelse af fristen for processkriftet efter de almindelige regler i retsplejeloven, således at parten reelt har mulighed for at indlevere sit svarskrift eller processkrift på sagsportalen. Hvad angår ankestævning og kæreskrift mv. har den ret, hvis afgørelse appelleres, dog ingen kompetence til at meddele udsættelse af fristen.

Det følger af den foreslåede formulering af *stk. 2*, at en digital meddelelse anses for at være kommet frem til retten på det tidspunkt, hvor retten er i stand til at behandle eller læse meddelelsen. Det er således uden betydning, om eller hvornår retten faktisk gør sig bekendt med indholdet af meddelelsen. Dette indebærer, at en digital meddelelse, der er modtaget på domstolenes sagsportal eller af retten på e-mail kl. 23.59 den 30. november, anses for at være kommet frem den 30. november, uanset at dette tidspunkt er uden for rettens almindelige kontortid.

Forslaget til *stk. 2* ændrer retsplejelovens § 148 a, *stk. 3*, som er affattet ved lov nr. 447 af 9. juni 2004, som ikke er sat i kraft.

Der tilsigtes ingen ændring for så vidt angår situationer, hvor retten modtager henvendelser på papir. I disse tilfælde vil henvendelsen fortsat skulle ske inden for almindelig kontortid for at kunne anses for at være rettidig. Dette skyldes i det væsentlige praktiske hensyn, da en indlevering til retten i papirform efter almindelig kontortid ikke vil blive registreret af rettens personale før næste dag uden mulighed for at fastslå, om indleveringen har fundet sted før eller efter midnat.

I de tilfælde, hvor retten har behov for at modtage et processkrift inden et bestemt tidspunkt, må der fastsættes en tidsfrist, der indeholder såvel en dato som et præcist klokkeslæt for, hvornår processkriftet skal være indgivet for at være rettidigt.

Modtagelsestidspunktet vil normalt blive registreret automatisk i rettens e-mailsystem eller på domstolenes sagsportal. Kan modtagelsestidspunktet for en digital meddelelse ikke fastlægges som følge af problemer med rettens it-system eller andre lignende problemer, må meddelelsen anses for at være kommet frem på det tidspunkt, hvor meddelelsen blev afsendt, hvis der kan fremskaffes pålidelige oplysninger om afsendelsestidspunktet.

Lignende bestemmelser om, hvornår en digital meddelelse anses for at være kommet frem, er blandt andet fastsat i skatteforvaltningslovens § 35, stk. 5, der blev indført ved lov nr. 545 af 26. maj 2010 om ændring af skatteforvaltningsloven, lov om registrering af køretøjer og registreringsafgiftsloven, lov nr. 341 af 27. april 2011 om obligatorisk digital kommunikation mellem virksomheder og det offentlige m.v., lov nr. 622 af 12. juni 2013 om ændring af forskellige lovbestemmelser om ansøgninger, anmeldelser, anmodninger, meddelelser og erklæringer til offentlige myndigheder og lov nr. 552 af 2. juni 2014 om ændring af forskellige lovbestemmelser om ansøgninger, anmeldelser, meddelelser, anmodninger og erklæringer til offentlige myndigheder.

Det foreslås i *stk. 3*, at visse sager ikke skal behandles på domstolenes sagsportal.

Sager i medfør af udlændingeloven kan have en sådan karakter, at domstolenes sagsportal ikke indledningsvis er egnet til behandling af disse sager. Sådanne sager behandles i dag, uagtet at visse af disse sager er borgerlige sager, i byretternes straffesagssystem, og sagerne omfattes derfor ikke af sagsportalen. Sager vedrørende udlændingeloven, som anlægges og behandles i medfør af grundlovens § 63, skal dog behandles på domstolenes sagsportal.

Betalingspåkrav og indsigelser mod betalingspåkrav skal efter forslaget fortsat indleveres til fogedretten og indleveres derfor ikke på domstolenes sagsportal, jf. dog *stk. 8*. Når der rettidigt fremkommer indsigelser mod betalingspåkravet, eller når fogedretten træffer afgørelse om genoptagelse, og fordringshaveren har anmodet om, at retssagsbehandling indledes uden indlevering af stævning, vil sagen efter retsplejelovens § 477 f overgå til behandling som en almindelig borgerlig sag, og sagen skal derefter behandles på domstolenes sagsportal. Det vil påhvile den byret, som behandler betalingspåkravet, at digitalisere betalingspåkravet og indsigelsen, mens yderligere processkrifter og bilag, som parterne måtte indlevere, skal indleveres på sagsportalen.

Sager, der behandles af Tinglysningssretten og fogedretten, behandles ikke på domstolenes sagsportal. Kære af disse afgørelser skal derfor heller ikke indleveres eller behandles på sagsportalen. Fogedrettens sager er i øvrigt ikke digitaliseret, ligesom der ikke er etableret en systemteknisk løsning, som muliggør overførelse af Tinglysningssrettens sager. Sådanne kæresager vil derfor ikke blive overført til domstolenes sagsportal under appel, jf. dog *stk. 8*.

De afgørelser, som efter dødsboskiftelovens § 98, ægtefælleskiftelovens § 2, stk. 4, og konkurslovens § 243 behandles efter den borgerlige retspleje, er borgerlige retssager, som anlægges og behandles på domstolenes sagsportal, jf. forslagets § 1, nr. 5. Øvrige afgørelser, der træffes af skifteretten, er derimod ikke borgerlige retssager og behandles i skifterettens skiftesagssystemer, og disse sager er ikke omfattet af digitaliseringen af domstolenes sager. Kære af disse øvrige afgørelser skal derfor heller ikke indleveres eller behandles på domstolenes sagsportal.

Forslaget til *stk. 4* regulerer, hvem der kan fritages fra digital behandling. Bestemmelsen har et indhold, der svarer til, hvad der er gennemført i lov nr. 622 af 12. juni 2013 om ændring af forskellige lovbestemmelser om ansøgninger, anmeldelser, anmodninger, meddelelser og erklæringer til offentlige myndigheder, lov nr. 552 af 2. juni 2014 om ændring af forskellige lovbestemmelser om ansøgninger, anmeldelser, meddelelser, anmodninger og erklæringer til offentlige myndigheder og lov nr. 742 af 1. juni 2015 om ændring af forskellige lovbestemmelser om ansøgninger, anmodninger, meddelelser og klager til offentlige myndigheder.

Domstolene skal yde hjælp til dem, som ikke kan eller har svært ved at bruge domstolenes sagsportal. Hjælpen kan gives både telefonisk, ved digital kommunikation og ved personlig henvendelse i retten. Borgeren skal i retten have adgang til sagen på en computer og skal have mulighed for at få hjælp til at udfylde de nødvendige oplysninger og til at indlæse sine bilag på sagen. I Højesteret opstilles

ikke computer og scanner til brugerne, men Højesteret vil fortsat vejlede de pågældende om anvendelse af sagsportalen.

Det forventes, at alle professionelle repræsentanter og virksomheder vil være i stand til at anvende domstolens sagsportal. Professionelle parter og aktører vil som udgangspunkt derfor ikke kunne fritages fra kravet om at anvende domstolens sagsportal, medmindre de er hjemmehørende i udlandet, eller andre ganske særlige forhold gør sig gældende.

En part, som har en partsrepræsentant, der er i stand til at behandle sagen digitalt, vil derfor ikke som udgangspunkt kunne fritages fra kravet om at anvende domstolens sagsportal.

Parter og andre, der er involveret i en retssag, som ikke ved rettens hjælp og vejledning vil kunne bringes i stand til at anvende domstolens sagsportal, kan fritages fra pligten til at anvende sagsportalen. Det kan indgå i vurderingen af, om vedkommende kan fritages, om den pågældende kan lade sig repræsentere af nogen, som efter fuldmagt kan føre sagen for vedkommende. Det kan f.eks. være en professionel repræsentant eller et familiemedlem i henhold til reglerne herom i retsplejelovens § 260. Domstolene vejleder om muligheden for at lade sig repræsentere, men den pågældende kan ikke tilpligtes at lade sig repræsentere, ud over hvad retsplejelovens § 259, stk. 2, tilsiger.

Retten skal foretage en vurdering af, om den pågældende vil være i stand til at anvende sagsportalen. Denne vurdering vil som regel skulle ske ud fra dennes egen beskrivelse af sit funktionsniveau. Der vil være situationer, hvor afgørelsen om fritagelse fra at anvende domstolens sagsportal på baggrund af vurderingen af vedkommende kan træffes uden at høre denne eller uden at modtage anmodning fra pågældende om fritagelse, navnlig hvor vedkommende tidligere har været fritaget.

Muligheden for at blive fritaget fra at anvende domstolens sagsportal skal imødekomme borgere med særlige behov. Fritagelse fra at anvende sagsportalen skal ske, hvis en part mv. ikke kan forventes at være i stand til at føre sin sag på sagsportalen. Der kan for eksempel være tale om borgere med særlige handicap, såvel kognitiv som fysisk funktionsnedsættelse og demens. Særlige behov kan også foreligge hos borgere, der mangler digitale kompetencer, visse socialt udsatte borgere, borgere med psykiske lidelser, hjemløse, borgere med sprogvanskeligheder mv.

Særlige forhold kan tillige foreligge, hvor den pågældende er afskåret fra adgang til en computer, eksempelvis på grund af fængsling eller institutionsanbringelse. Det vil derimod ikke være tilstrækkeligt, at vedkommende ikke har adgang til en computer på sin bopæl eller internetadgang. I sådanne tilfælde vil den pågældende normalt kunne få adgang til en computer i retten.

Er en borger i forvejen undtaget fra kravet om digital post fra det offentlige, vil dette være en omstændighed, som kan være med til at sandsynliggøre, at borgeren ikke kan anvende domstolens sagsportal. Det vil imidlertid fortsat være en konkret vurdering, om borgeren kan føre sin sag på sagsportalen, og betingelserne for fritagelse fra digital post er ikke sammenfaldende med vurderingen af, om borgeren kan føre sin sag digitalt.

Det forhold, at en part optræder anstødeligt på domstolens sagsportal, vil normalt ikke i sig selv kunne indebære, at parten fritages fra at anvende sagsportalen. Retten kan i stedet pålægge den pågældende at lade sagen føre ved en advokat efter retsplejelovens § 259, stk. 2. Denne bestemmelse blev ved lov nr. 737 af 25. juni 2014 om ændring af retsplejeloven og forskellige andre love udvidet til de situationer, hvor det ikke er muligt at behandle sagen på en hensigtsmæssig måde, uden at parten har advokatbistand. Dette kriterium vil også fremover være dækkende.

Brug af domstolens sagsportal vil på nuværende tidspunkt forudsætte anvendelse af et personnummer og

NemID. Forudsætningerne for at få udstedt NemID er, at borgeren er fyldt 15 år, at borgeren har et dansk personnummer, og at borgeren kan legitimere sig fyldestgørende. Hvis en borger ikke har mulighed for at få NemID, og vedkommende ikke kan eller bør lade sig repræsentere af en anden, bør vedkommende fritages fra at anvende sagsportalen. Hvis vedkommende derimod opfylder betingelserne for at få NemID, men bare aldrig har fået det, kan dette ikke i sig selv begrunde fritagelse. Retten skal i så fald vejlede borgeren om at anskaffe sig NemID.

En beslutning efter denne bestemmelse har som udgangspunkt retsvirkning for behandlingen af hele sagen, men beslutningen kan omgøres efter retsplejelovens § 222, når omstændighederne taler for det, eksempelvis hvis beslutningen om ikke at anvende sagsportalen skyldes en hindring, som senere forsvinder. Afgørelsen har som udgangspunkt også retsvirkning under en eventuel appel, men kan også omgøres af appelinstansen, hvis der er grundlag for det. Omgøres beslutningen under appel, vil denne beslutning kun vedrøre sagens behandling ved appelinstansen.

Omgør retten beslutningen, vil det indebære, at retten skal indlæse de pågældende dokumenter eller oplysninger, og at sagen herefter skal behandles på sagsportalen.

En afgørelse om, at en part, skønsmand mv. kan fritages eller ikke kan fritages fra at anvende domstolens sagsportal, skal efter forslaget undergives samme kærebeegrænsning som afgørelser under hovedforhandlingens forberedelse efter retsplejelovens § 389 a, stk. 1.

Beslutningen om at fritage eller ikke fritage den pågældende fra at anvende domstolens sagsportal kan således ikke uden Procesbevillingsnævnets tilladelse indbringes for højere ret, jf. de generelle kærebeegrænsninger, som blev indført ved lov nr. 737 af 25. juni 2014 om ændring af retsplejeloven og forskellige andre love, og som med de fornødne tilpasninger finder anvendelse på de nævnte afgørelser. Det forudsættes således, at der udover en vurdering af afgørelsens karakter (dvs. dens betydning for sagens forløb eller for ansøgeren) navnlig foretages en vurdering af selve afgørelsen, herunder af resultatet. Vurderingen af betydningen for sagens forløb indebærer også en vurdering af det forløb, en sag må forventes at få, såfremt sagen endnu ikke er indgivet eller anlagt.

Den foreslåede formulering af *stk. 5* indebærer, at retten efter anmodning fra en af sagens parter eller af egen drift kan beslutte, at en konkret sag ikke skal anlægges eller behandles på domstolens sagsportal. Denne del af bestemmelsen forudsættes anvendt i ganske ekstraordinære situationer, navnlig hvor hensynet til statens sikkerhed, eller til personers liv eller helbred tilsiger det, eller hvor domstolens sagsportal i øvrigt ikke er egnet til at håndtere en bestemt situation.

Forslaget indebærer endvidere, at retten undtagelsesvis kan bestemme, at et eller flere dokumenter ikke skal indlæses digitalt. Denne del af bestemmelsen forudsættes anvendt i de situationer, hvor domstolens sagsportal ikke er egnet til at håndtere dokumenter af en bestemt type, f.eks. fordi de har et format, som ikke nemt lader sig overføre til sagsportalen. Denne del af bestemmelsen forudsættes endvidere anvendt, hvor arbejdet med at indscanne adskillige dokumenter, som ikke er tilgængelige i digital form, ikke står mål med gevinsten ved at kunne tilgå disse dokumenter digitalt, f.eks. i forbindelse med kære af sagsomkostningsafgørelser eller anmodninger om oprejsningsbevilling i sager, som ikke allerede behandles på sagsportalen. Sådanne beslutninger forventes navnlig at vedrøre den overgangsperiode, hvor ikke alle sager er overført til domstolens sagsportal.

Rettens beslutning om, at en sag ikke skal anlægges og behandles, eller et processkrift eller et andet dokument ikke skal fremsendes ved anvendelse af domstolens sagsportal, har som udgangspunkt retsvirkning for hele sagens behandling ved domstolene, herunder også under en eventuel appel. Beslutningen kan, når omstændighederne tilsiger det, omgøres efter retsplejelovens § 222. Hvis beslutningen omgøres under appel, vil denne beslutning kun vedrøre sagens behandling ved appelinstansen.

Hvis beslutningen omgøres, påhviler det den ret, som behandler sagen, at digitalisere sagen.

Den foreslåede bestemmelse i *stk. 6* giver retspræsidenten mulighed for at beslutte, at alle eller visse af embedets sager i en begrænset periode ikke skal behandles på domstolenes sagsportal. Bestemmelsen vedrører den situation, hvor embedets sager eller visse af disse som følge af helt særlige tekniske vanskeligheder, eksempelvis systemnedbrud, ikke kan behandles på domstolenes sagsportal.

Retspræsidentens beslutning har alene retsvirkning for den pågældende ret.

Når forhindringen for at behandle sagerne på sagsportalen ikke længere består, skal sagerne atter behandles på sagsportalen. Det påhviler da retten at digitalisere sagen.

Forslaget til formulering af *stk. 7* indebærer, at rettens beslutning efter *stk. 5* om, at en sag ikke skal anlægges eller behandles på domstolenes sagsportal, eller at et eller flere dokumenter ikke skal indleveres på domstolenes sagsportal, samt retspræsidentens beslutning efter *stk. 6* om, at embedets sager eller visse af disse i en begrænset periode ikke skal behandles på domstolenes sagsportal, ikke kan kæres. De omhandlede beslutninger forventes navnlig truffet i ganske særlige situationer, hvor det af uforudsete omstændigheder ikke praktisk kan lade sig gøre at behandle sagerne på sagsportalen.

Forslaget til *stk. 8* indeholder en bemyndigelsesbestemmelse, hvorefter justitsministeren kan fastsætte regler om, at betalingspåkrav, jf. kapitel 44 a, kære af afgørelser, som træffes af Tinglysningsretten og fogedretten, og kære af afgørelser, som træffes af skifteretten i andre sager end de, der efter dødsboskiftelovens § 98, ægtefælleskiftelovens § 2, *stk. 4*, og konkurslovens § 243 behandles efter den borgerlige retspleje, skal indleveres og behandles på domstolenes sagsportal, jf. *stk. 1*. Justitsministeren kan fastsætte regler samlet eller enkeltvis for disse områder.

Bemyndigelsen forudsættes anvendt, når det tekniske og praktiske grundlag for at inddrage disse sager på domstolenes sagsportal er til stede.

Bemyndigelsesbestemmelsen i forslaget til *stk. 9* giver Domstolsstyrelsen bemyndigelse til at fastsætte nærmere regler om anvendelsen af domstolenes sagsportal. Bemyndigelsesbestemmelsen skal ses i sammenhæng med den bemyndigelse, som foreslås indført med forslagets § 1, nr. 15, 18, 27, 30 og 42, hvorefter Domstolsstyrelsen vil udstede en bekendtgørelse, hvori der fastsættes nærmere regler, som skal fastlægge sagsportalens anvendelse, herunder særligt i forhold til hvordan de oplysninger, som en part efter retsplejeloven skal indlevere, skal udfyldes på sagsportalen, og hvilke formater og standarder indleverede dokumenter og beviser kan have. Domstolsstyrelsen kan endvidere nærmere regulere, hvordan dokumenter og beviser, som ikke kan behandles på sagsportalen, skal indleveres og behandles.

Til nr. 6 (§ 148 b, *stk. 1* og 2)

Det foreslås i *stk. 1*, at når en part mv. er fritaget fra at anvende domstolenes sagsportal, skal denne i stedet indlevere et processkrift til retten på papir, på e-mail eller på anden måde med de oplysninger, som retten skal have. Et sådant processkrift, herunder stævning og svarskrift, vil have samme indhold og form som de processkrifter, retten hidtil har modtaget, jf. dog retsplejelovens § 148 b, *stk. 5*, som affattet ved lovforslagets § 1, nr. 7, hvorefter der for parter, der er fritaget fra at anvende sagsportalen, kan indføres blankettvang.

Processkrifter, som indleveres efter denne bestemmelse, skal leve op til de krav, som retsplejeloven stiller til stævning, svarskrift og andre processkrifter. Hvis parten ikke forsyner retten med de oplysninger, som parten har pligt til at forsyne retten med, vil de udeblivelses- og præklusionsvirkninger, som gælder efter de almindelige regler i retsplejeloven, derfor fortsat kunne indtræde.

Parten mv. skal ligeledes indlevere sine bilag til retten på papir, e-mail eller tilsvarende måde, som retten har mulighed for at modtage.

Når en part mv. efter forslaget til retsplejelovens § 148 a, stk. 4, som affattet ved lovforslagets § 1, nr. 5, er fritaget for at anvende domstolenes sagsportal, vil sagen alligevel findes på sagsportalen, hvor modparten og retten kan tilgå sagen. Det påhviler i så fald retten at gøre processkrifter og øvrige dokumenter tilgængelige på sagsportalen. Retten skal derfor indføre de oplysninger, som vedkommende har givet i sit processkrift, på sagsportalen og indlæse partens processkrifter og øvrige dokumenter.

Forslaget til *stk. 2* indebærer, at retten skal sikre, at den, som er fritaget for at anvende domstolenes sagsportal, modtager processkrifter, bilag og øvrig relevant korrespondance og meddelelser fra retten i papirform. Retten har derfor som udgangspunkt pligt til at sende sådanne meddelelser, processkrifter og dokumenter til den pågældende.

Retten skal dog kunne pålægge parter at sende deres processkrifter og dokumenter i papirform til den, der er fritaget fra at anvende sagsportalen. Manglende efterkommelse af rettens pålæg kan have den konsekvens, at den pågældende pålægges at lade sagen føre ved advokat, jf. retsplejelovens § 259, stk. 2.

Bestemmelsen er ikke til hinder for, at retten anvender e-mail til fremsendelse til den, som måtte være fritaget for at anvende domstolenes sagsportal i overensstemmelse med lovforslagets § 1, nr. 9.

Til nr. 7 (§ 148 b, stk. 4 og 5)

Det følger af den foreslåede formulering af *stk. 4*, at sagens deltagere i de borgerlige sager, der ikke føres på domstolenes sagsportal, skal indlevere processkrifter og andre dokumenter til retten på papir, e-mail eller tilsvarende, og at retten skal sende kopi til modparten. Retten har også i forhold til disse sager mulighed for at pålægge vedkommende at sende kopi af egne processkrifter og dokumenter til andre.

Denne bestemmelse omfatter både de borgerlige retssager, som efter forslaget til retsplejelovens § 148 a, stk. 3, som affattet ved lovforslagets § 1, nr. 5, ikke skal anlægges eller behandles på sagsportalen, og de sager eller dokumenter, som efter forslaget til retsplejelovens § 148 a, stk. 5 og 6, som affattet ved lovforslagets § 1, nr. 5, konkret besluttet undtaget fra sagsportalen. Bestemmelsen omfatter også de sager, som efter lovens ikrafttræden fortsat i en overgangsperiode anlægges og behandles på papir, indtil det nye digitale sagsbehandlingssystem anvendes ved alle landets domstole.

Det følger af forslaget til *stk. 5*, at Domstolsstyrelsen bemyndiges til ved bekendtgørelse at bestemme, at et processkrift, som indleveres af en part mv., der er fritaget for at anvende domstolenes sagsportal, skal være udfærdiget på en særlig blanket. Det vil i det væsentlige være selvmødere, som fremover vil indlevere et sådant processkrift, der ikke kan forventes at have de nødvendige forudsætninger for at anvende sagsportalen. Det vil være en hjælp for disse, at de ved brug af en formular hjælpes til at udfylde de relevante oplysninger. Det vil også være en lettelse for rettens behandling af disse oplysninger, at de kan findes i bestemte felter i en blanket. Det forudsættes, at parten vil have mulighed for at vedlægge et bilag med yderligere sagsfremstilling og anbringender, når det er relevant. Domstolsstyrelsen kan endvidere nærmere regulere udformningen af en sådan blanket.

Bemyndigelsen svarer i det væsentlige til den bemyndigelse, som Domstolsstyrelsen i medfør af den gældende formulering af retsplejelovens § 348, stk. 5, og § 351, stk. 6, har til at fastsætte regler om, at der skal anvendes særlige blanketter som forside på en stævning og et svarskrift.

Til nr. 8 (§ 153, stk. 1 og 2)

Den foreslåede bestemmelse i *stk. 1* ophæver kravet om forkyndelse af processuelle meddelelser i de

borgerlige sager, der behandles på domstolenes sagsportal. Dog fastholdes kravet om forkyndelse af stævning og ankestævning.

Når en sag føres på domstolenes sagsportal, vil brugere få underretning om processkridt over sagsportalen, herunder om frister og berammelser. Alt, hvad der er foregået på sagsportalen, vil være synligt for brugeren, som tilgår sagsportalen. Herudover kan en bruger vælge, hvordan denne ønsker at modtage underretning om, hvad der er sket i sagen. Brugeren kan indsætte den e-mailadresse, som brugeren selv måtte foretrække. Hvis brugeren ikke selv indsætter en anden e-mailadresse, vil beskeder på sagsportalen altid blive meddelt til brugerens e-boks. Parten kan fravælge at modtage underretning om visse handlinger, men kan ikke fravælge at modtage underretning om processkridt, som kan indebære udeblivelsesvirkning eller præklusionsvirkning, herunder fastsatte frister og berammelser.

Når parten, efter at have fået forkyndt stævning, er bekendt med, at der verserer en sag mod parten på domstolenes sagsportal, vil en underretning af parten på sagsportalen være tilstrækkelig til, at parten kan varetage sine interesser under sagen.

Det følger af den foreslåede bestemmelse i *stk. 2*, at alle processuelle meddelelser skal forkyndes for den, der er fritaget for at anvende domstolenes sagsportal, og i de sager, der ikke behandles på domstolenes sagsportal, medmindre andet er bestemt ved lov. Der tiltænkes således ikke nogen ændring af den nuværende retstilstand.

Til nr. 9 (§ 154 a, stk. 1, nr. 1 og 2)

Domstolene kommunikerer allerede nu i en vis udstrækning digitalt med brugerne, og henvendelser til domstolene sker ofte digitalt. Med virkning pr. 1. januar 2015 er retsplejelovens § 148 b trådt i kraft, hvormed underskriftskravet er ophævet.

Det foreslås på den baggrund i forslaget til § 154 a, stk. 1, nr. 1, at retten kan kommunikere digitalt i de sager, der føres på domstolenes sagsportal, jf. dog forslaget til retsplejelovens § 148 b, stk. 2, som affattet ved lovforslagets § 1, nr. 6.

Meddelelser fra retten til en bruger vil i de sager, der behandles på domstolenes sagsportal, forventes hovedsagligt at foregå på sagsportalen, men retten vil også have mulighed for at sende meddelelser direkte til vedkommendes e-boks eller til en anden e-mailadresse eller pr. sms, når det er hensigtsmæssigt, særligt i situationer hvor modtageren foretrækker det. Det er en forudsætning, at denne selv har oplyst denne adresse til retten, f.eks. på sagsportalen.

Retten er forpligtet til at overholde persondatalovgivningen. Hvis retten sender digital kommunikation til en anden digital adresse end e-boks, er det en forudsætning, at kommunikationen ikke indeholder persondata, som er beskyttet efter persondatalovgivningen, medmindre der anvendes en sikker e-mailadresse.

Efter forslaget til § 154 a, stk. 1, nr. 2, foreslås det, at domstolene får mulighed for i alle sager at kommunikere digitalt med såvel fysiske personer som juridiske enheder, som ikke er fritaget fra Offentlig Digital Post, jf. § 5 i lov nr. 528 af 11. juni 2012 om Offentlig Digital Post. Kommunikationen skal i så fald ske via e-boks eller anden digital postløsning, som fastsættes i medfør af lov om Offentlig Digital Post.

Lov nr. 528 af 11. juni 2012 om Offentlig Digital Post, som for så vidt angår juridiske enheder trådte i kraft den 1. november 2013, og for så vidt angår fysiske personer den 1. november 2014, omfatter ikke kommunikation fra domstolene. Domstolene har derfor hidtil ikke haft adgang til at sende meddelelser til borgere eller virksomheder via e-boks, medmindre den pågældende forudgående har samtykket i at modtage meddelelser på denne måde. Adgangen til at sende meddelelser til e-boks vil give parten mulighed

for hurtigt og direkte at modtage rettens dom eller retsbog uden at skulle afvente at modtage den med almindelig post, og den vil lette rettens sagsbehandling i forbindelse med forsendelsen. Modtageren vil få hurtigere adgang til meddelelser fra retten, ligesom retten i visse tilfælde kan forvente hurtigere svar på meddelelser, som er sendt, navnlig når modtageren er en virksomhed eller professionel partsrepræsentant.

Bestemmelsen giver også mulighed for, at retten i straffesager kan sende tilsigelser til retsmøder i bødesager til e-boks, jf. retsplejelovens § 896, stk. 4.

Digital post kan imidlertid ikke træde i stedet for forkyndelse, og de retsvirkninger, som er betinget af forkyndelse, vil fortsat være betinget heraf, jf. dog forslaget til retsplejelovens § 153, stk. 1 og 2, som affattet ved lovforslagets § 1, nr. 8.

Det er teknisk muligt for domstolene at registrere, om borgeren eller virksomheden er fritaget fra Offentlig Digital Post, og det vil derfor også være muligt for domstolene kun at sende meddelelser til dem, som ikke er fritaget.

Der kan opstå situationer, hvor en part mv. ikke kan anvende domstolenes sagsportal, men godt kan modtage digital post. Retten vil i så fald også kunne kommunikere digitalt med vedkommende til den pågældendes e-boks, den digitale adresse, som vedkommende selv har skrevet til retten fra, eller på den e-mailadresse, som vedkommende på anden måde har angivet at kunne modtage beskeder på.

En part, som er fritaget for at anvende sagsportalen, og som ikke har e-boks eller oplyst en anden e-mailadresse, kan ikke modtage digital besked, og retten skal i disse situationer derfor sende meddelelser med almindelig post.

Til nr. 10 (§ 197, stk. 1, 1. og 2. pkt)

Efter forslaget konsekvensændres retsplejelovens § 197, stk. 1, 1. pkt., som følge af, at den part, der har begæret syn og skøn i de sager, som behandles på domstolenes sagsportal, fremover skal indlevere sine spørgsmål på portalen. Herefter kan modparten tilgå spørgsmålene på portalen. Spørgsmålene skal derfor ikke længere sendes til modparten.

Det foreslås endvidere, at retsplejelovens § 197, stk. 1, 2. pkt., konsekvensændres, således at pligten til at sende eventuelle bemærkninger og supplerende spørgsmål til modparten ophæves. Modparten skal således fremover indlæse sine eventuelle bemærkninger og supplerende spørgsmål på sagsportalen. Spørgsmål mv. skal derfor ikke længere sendes til modparten.

I de tilfælde, hvor en part mv. er fritaget fra at anvende domstolenes sagsportal, foreslås det, at retten indleverer partens spørgsmål til portalen og sender modpartens eventuelle bemærkninger og spørgsmål til den, der er fritaget for at anvende portalen. Retten kan i overensstemmelse med forslaget til retsplejelovens § 148 b, stk. 2, som affattet ved lovforslagets § 1, nr. 6, pålægge en part at sende sine dokumenter, herunder spørgsmål til skønsmanden, til den, som er fritaget for at anvende portalen, med almindelig post.

Skønsmanden vil på tilsvarende vis tilgå sagen på sagsportalen. Retten vil derfor fremover kunne give adgang til, at skønsmanden kan tilgå bl.a. anmodningen om syn og skøn samt skønstemaet på sagsportalen, hvor skønsmanden også skal indlevere sit overslag over vederlag og tidspunkt for skønserklæringen. Det forudsættes fastsat ved bekendtgørelse, at skønsmanden skal indlevere sin skønserklæring mv. på sagsportalen, jf. retsplejelovens § 204, stk. 3.

Der kan være tilfælde, hvor en skønsmænd ikke kan tilgå sagen på domstolenes sagsportal, for eksempel udenlandske skønsmænd eller skønsmænd, som af andre grunde undtagelsesvis opfylder betingelserne for at blive fritaget for kravet om digitalisering efter forslaget til retsplejelovens § 148 a, stk. 4, som affattet

ved lovforslagets § 1, nr. 5. I sådanne tilfælde foreslås det, at retten tilsender skønsmanden de relevante dokumenter eller pålægger rekvirenten at gøre dette i overensstemmelse med forslaget til retsplejelovens § 148 b, stk. 2, som affattet ved lovforslagets § 1, nr. 6.

Til nr. 11 (§ 219, stk. 6)

Efter den foreslåede bestemmelse skal retten ikke længere sende parterne udskrift af domme eller kendelser. Domme og kendelser vil i stedet blive gjort tilgængelige på domstolenes sagsportal. Det er i forslaget til § 1, nr. 6, reguleret, hvordan retten skal forholde sig i forhold til sager, som ikke behandles på domstolenes sagsportal, og over for den, der er fritaget for at anvende sagsportalen.

Til nr. 12 (§ 255 a, stk. 1)

Efter forslaget ændres bestemmelsen, så en part har krav på at få adgang til sagens dokumenter på sagsportalen. Det er i lovforslagets § 1, nr. 6, reguleret, hvordan retten skal forholde sig over for den, der er fritaget for at anvende sagsportalen.

Til nr. 13 (§ 348, stk. 2, nr. 3)

Den foreslåede ændring betyder, at der stilles yderligere krav til de oplysninger, som sagsøgeren skal give i forbindelse med indlevering af en stævning.

Sagsøgeren skal udfylde oplysning om sagens værdi, som danner grundlag for beregning af retsafgiftens størrelse. I sager, der anlægges på domstolenes sagsportal, vil beregningen af retsafgift således kunne ske automatisk ud fra de udfyldte oplysninger. Der er ikke tilsigtet nogen ændring i, hvordan sagens værdi opgøres.

Det vil være en forudsætning for sagens anlæg, at sagsøgeren vælger, hvilken sagstype der er tale om. Valget træffes i de sager, som anlægges på domstolenes sagsportal, ud fra en liste over tilgængelige sagstyper, eksempelvis almindelig civil sag, boligretssag, forældreansvarssag mv. Valget af sagstype er bestemmende for de muligheder, sagsøgeren i øvrigt vil blive præsenteret for i forbindelse med sagens anlæg, og for beregning af retsafgift og vejledning.

Det foreslås, at sagsøgeren fremover i alle sager, der anlægges efter retsplejelovens § 348, udarbejder en kort beskrivelse af sagen. Beskrivelsen vil i de sager, hvor der ikke forventes indsigelse, i det væsentlige svare til den korte fremstilling af de faktiske og retlige omstændigheder, hvorpå påstanden støttes, og som sagsøgeren i dag anvender, og beskrivelsen træder i disse sager i stedet for denne korte fremstilling. I andre retssager vil kravet om en kortfattet fremstilling af sagen være nyt og tjene til at give en nem indføring i, hvad sagen drejer sig om. I disse sager vil den korte beskrivelse af sagen imidlertid svare til den kortfattede præsentation af sagen, som parterne ofte giver retten i deres processkrifter.

Den korte beskrivelse af sagen vil både lette rettens umiddelbare tilgang til den digitale sag og kan blive genanvendt og indflettet i rettens produkter, f.eks. i forbindelse med udeblivelsesdom, erkendelsesdom, proceduredom og retslistes. Den korte beskrivelse af sagen vil også blive anvendt i forbindelse med overførelse af domme til domsdatabasen.

Sagens parter vil fremover i rettens sagsbehandlingssystem være entydigt identificeret på baggrund af deres person- eller CVR-nummer, hvis de har et sådant. Det er også en forudsætning for anvendelse af sagsportalen, at brugeren har NemID (eller en tilsvarende løsning), som er knyttet til et person- eller CVR-nummer. Udlændinge og andre, som ikke har et sådant nummer, vil normalt ikke kunne anvende sagsportalen. I den situation, hvor en udlænding er repræsenteret af en person eller f.eks. et inkassoselskab med et person- eller CVR-nummer, skal sagen behandles på sagsportalen.

Indtastede oplysninger om et personnummer skal behandles fortroligt og vil kun være tilgængelige for retten og ikke for sagens andre deltagere.

Til nr. 14 (§ 348, stk. 3, 2. pkt., og stk. 4, 1. og 2. pkt.)

Efter forslaget ophæves § 348, stk. 3, 2. pkt., idet kravet om en kort fremstilling af de faktiske og retlige omstændigheder, hvorpå påstanden støttes, er indeholdt i det krav om en kort beskrivelse af sagen, som indgår i den foreslåede formulering af retsplejelovens § 348, stk. 2, nr. 3, som affattet ved lovforslagets § 1, nr. 13.

Efter forslaget konsekvensændres § 348, stk. 4, 1. pkt., således, at ordene ”kopier af denne” udgår, idet stævningen fremover skal indleveres på domstolens sagsportal, ligesom sagsøgeren skal indlæse sine bilag som digitale kopier på domstolens sagsportal. Den sagsøger, som er fritaget for at anvende domstolens sagsportal, vil tilsvarende kun skulle indlevere et eksemplar af sin stævning og et eksemplar af de dokumenter, som sagsøgeren påberåber sig. Den indleverede stævning og de indleverede bilag vil herefter blive indscannet af retten, som gør dem tilgængelige for sagsøgte på sagsportalen. Er modparten også fritaget for at anvende sagsportalen, sender retten dokumenterne med almindelig post til modparten.

Til nr. 15 (§ 348, stk. 5)

Det foreslås, at der gives Domstolsstyrelsen en bemyndigelse til at fastsætte nærmere regler om proceduren for sagens anlæggelse og indlevering af kopier af dokumenter.

En række af de oplysninger, som parten skal udfylde, skal indføres i bestemte felter og på en bestemt måde. I visse situationer skal parterne indføre oplysninger på baggrund af en række på forhånd definerede valgmuligheder. I andre situationer skal parterne anføre en flerhed af oplysninger. Dette gælder eksempelvis, når parten indlæser dokumenter, som skal forsynes med oplysninger om dokumenttype, dokumentdato og titel. Det er ikke hensigtsmæssigt i loven at detailregulere, hvordan data skal indføres på sagsportalen, og lovforslaget indeholder derfor bemyndigelse til, at Domstolsstyrelsen kan fastsætte nærmere regler herom.

Brugen af sagsportalen stiller endvidere en række tekniske krav til de data, som brugerne ønsker at indføre, herunder at data skal være i et bestemt format og højst af en bestemt størrelse. Det forudsættes, at sagsportalen vil understøtte de mest almindelige tekstbehandlingsprogrammer og kan omdanne dokumenter i overensstemmelse med retningslinjer fra Digitaliseringsstyrelsen. Der kan imidlertid være begrænsninger i forhold til særlige former for filer eller formater, ligesom der kan være begrænsninger i, hvor store filer det vil være muligt at håndtere.

Efter forslaget gives Domstolsstyrelsen derfor bemyndigelse i § 348, stk. 5, til nærmere at regulere, hvordan oplysningerne skal udfyldes på domstolens sagsportal, og til at stille tekniske krav til de data, som skal indleveres på domstolens sagsportal. Bemyndigelsesbestemmelsen skal ses i sammenhæng med den bemyndigelse, der foreslås indført i forslaget til retsplejelovens § 148 a, stk. 9, som affattet ved lovforslagets § 1, nr. 5, og lovforslagets § 1, nr. 18, 27, 30 og 42. Der henvises til bemærkningerne til § 1, nr. 5.

Der indføres endvidere bemyndigelse til, at Domstolsstyrelsen kan fastsætte regler om, at parterne skal anføre ændringer af påstande og andre sagsoplysninger på domstolens sagsportal. Det er tanken, at Domstolsstyrelsen udnytter denne bemyndigelse til at fastsætte regler om, at en part ikke gyldigt kan ændre sin påstand ved kun at anføre denne i sit processkrift. Parten skal i stedet i forbindelse med indlevering af sit processkrift ændre påstanden i det felt på domstolens sagsportal, hvor påstanden skal udfyldes. Når parten gemmer den ændrede påstand, vil modparten og retten automatisk modtage medde-

lelse om, at parten har ændret sin påstand. Ved at indføre en pligt til, at parterne både skal udfylde deres oprindelige påstande og ændringer af påstandene på domstolenes sagsportal, sikres det, at de påstande, som er indtastet på sagsportalen, altid vil være de retvisende, og at disse påstande kan overføres uændret til udeblivelsesdomme, erkendelsesdomme og proceduredomme. Ved uoverensstemmelse mellem en påstand, som er indtastet på domstolenes sagsportal, og en påstand, som er anført i et processkrift, vil det derfor være påstanden på sagsportalen, som gælder.

Bestemmelsen i 4. pkt. om rettens vejledningspligt er i forslaget konsekvensændret, således at retten skal vejlede om, hvordan en sag anlægges, navnlig for så vidt angår anvendelse af domstolenes sagsportal.

Det foreslås, at borgerne ligesom i dag kan henvende sig og få hjælp og vejledning hos domstolene. Borgerne skal kunne ringe eller møde op i åbningstiden for at få hjælp og vejledning til korrekt udfyldelse og anvendelse af domstolenes sagsportal.

I forhold til rettens vejledningspligt er der i øvrigt tale om en videreførelse af gældende ret.

Det er forudsat, at retten ikke forud for et sagsanlæg yder materiel retshjælp i form af rådgivning om retsstillingen, men i givet fald vejleder mundtligt om de foreliggende retshjælpsmuligheder i øvrigt. Retten kan i den forbindelse også vejlede om de grundlæggende betingelser for retshjælpsforsikringsdækning og om, at parten bør kontakte sit retshjælpsforsikringsselskab for at få afklaret, om der kan ydes dækning i den konkrete sag.

Der henvises til afsnit 4.2.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 16 (§ 349, stk. 1, 1. og 2. pkt.)

Bestemmelsen konsekvensændres som følge af, at retsplejelovens § 348, stk. 3, 2. pkt., efter forslaget til § 1, nr. 14, ophæves.

Det foreslås, at når en sag, som efter forslagets § 1, nr. 5, skal anlægges på domstolenes sagsportal, ikke anlægges på sagsportalen, afviser retten sagen, jf. dog forslaget til retsplejelovens § 148 a, stk. 4-6, som affattet ved lovforslagets § 1, nr. 5. Retten har imidlertid efter retsplejelovens § 349, stk. 2, mulighed for at indrømme sagsøgeren en frist til at anlægge sagen på sagsportalen. Hvis sagsøgeren inden denne frist, som normalt vil være 14 dage, anlægger sagen på domstolenes sagsportal, vil sagen i alle henseender, herunder i relation til forældelse, rente og søgsmålsfrist, skulle anses som anlagt på det tidspunkt, hvor retten modtog den oprindelige stævning. Hvis den oprindelige stævning derimod ikke inden fristens udløb efterfølges af et søgsmål på sagsportalen, vil sagen blive afvist.

Muligheden for at give en sagsøger frist til at anlægge sagen forudsættes anvendt over for de borgere, som er selvmødere, og som kan have vanskeligt ved at anvende domstolenes sagsportal eller ved at gennemskue reglerne for at anlægge sag. Ved at give sådanne borgere en frist til at anlægge sagen på sagsportalen, undgås det, at de lider retstab på grund af forældelses- eller søgsmålsfrister, som måtte indtræde mellem det tidspunkt, hvor retten modtog den oprindelige stævning, og det tidspunkt, hvor sagen efterfølgende anlægges på sagsportalen.

Hvis den pågældende sagsøger samtidig med stævningen har indleveret en ansøgning om fritagelse fra at anvende domstolenes sagsportal, bør retten først behandle fritagelsesansøgningen. Hvis fritagelsesansøgningen imødekommes, vil det påhvile retten at oprette sagen og digitalisere sagsøgerens stævning, bilag og øvrige dokumenter, jf. § 148 b, stk. 1, som affattet ved lovforslagets § 1, nr. 6. Hvis en fritagelsesansøgning fra en borger derimod ikke imødekommes, bør retten herefter give borgeren frist til at anlægge sagen på domstolenes sagsportal.

Hvis den pågældende sagsøger ikke samtidig med stævningen har indleveret en ansøgning om fritagelse, skal retten i forbindelse med fastsættelse af frist for at anlægge sag på sagsportalen vejlede den pågældende om muligheden for at søge om fritagelse. Såfremt retten modtager en ansøgning om fritagelse, inden fristen for at anlægge sagen på sagsportalen udløber, bør retten forlænge denne frist, således at den pågældende stadig har tid til at anlægge sagen, selv om retten måtte afslå anmodningen om fritagelse.

Indleverer en virksomhed eller en sagsøger, som er repræsenteret af en professionel partsrepræsentant, en stævning uden om domstolenes sagsportal, bør dette normalt ikke føre til, at retten giver frist til at anlægge sagen på sagsportalen. Retten bør i stedet med det samme afvise sagen, medmindre den pågældende sagsøger eller partsrepræsentant af ganske særlige grunde er fritaget fra at anvende sagsportalen, f.eks. hvis der er tale om en udenlandsk sagsøger. Såvel virksomheder som professionelle partsrepræsentanter bør være bekendt med forældelse og søgsmålsfrister såvel som pligten til at anvende domstolenes sagsportal.

Muligheden for at give en sagsøger frist til at anlægge sagen på domstolenes sagsportal kan dog også anvendes, hvis en sagsøger på grund af særlige tekniske vanskeligheder, som ikke kan tilskrives den pågældende, er afskåret fra at anlægge sagen på sagsportalen. Der tænkes herved navnlig på den situation, hvor sagsanlæg ikke kan gennemføres som følge af midlertidige tekniske vanskeligheder på domstolenes sagsportal eller ved det fællesoffentlige log-in. Hvis der er tale om mere vedvarende tekniske vanskeligheder, kan retten i stedet beslutte, at sagen ikke skal behandles på sagsportalen.

Bestemmelsen finder ikke anvendelse på anke af sager, som ikke behandles på domstolenes sagsportal. For så vidt angår anke af disse sager henvises til forslaget til retsplejelovens § 148 b, stk. 1 og 4, som affattet ved lovforslagets § 1, nr. 6 og 7.

Rettens beslutning om at indrømme eller ikke indrømme en sagsøger, som anlægger en sag uden om domstolenes sagsportal, en frist til at anlægge sagen på sagsportalen, kan ikke uden Procesbevillingsnævnets tilladelse indbringes for højere ret, jf. retsplejelovens § 389 a, stk. 1.

Til nr. 17 (§ 351, stk. 2)

Den foreslåede ændring betyder, at sagsøgte fremover skal udfylde oplysninger om værdien af sine eventuelle modkrav i forbindelse med indlevering af et svarskrift.

Der henvises i øvrigt til bemærkningerne til § 1, nr. 13.

Til nr. 18 (§ 351, stk. 5, 2. og 3. pkt., og stk. 6, 1. og 2. pkt.)

Det følger af retsplejelovens § 351, stk. 5, at sagsøgte med svarskriftet skal indlevere kopier af de dokumenter, som sagsøgte vil påberåbe sig, for så vidt de er i sagsøgtes besiddelse. Domstolsstyrelsen kan fastsætte regler om kopier. Samtidig med indleveringen til retten skal sagsøgte sende en kopi af svarskriftet og dokumenterne til sagsøger. Efter stk. 6, 1. pkt., kan Domstolsstyrelsen fastsætte regler om, at der skal anvendes særlige blanketter som forside på et svarskrift.

Efter forslaget ophæves § 351, stk. 5, 3. pkt., som konsekvens af, at den sagsøgte skal indlæse sit svarskrift på domstolenes sagsportal, og at sagsøgte derfor ikke længere skal sende en kopi af svarskriftet til sagsøgeren. Det er i lovforslagets § 1, nr. 6, reguleret, hvad der gælder i forhold til en sagsøgt, der ikke har pligt til at anvende sagsportalen.

Bemyndigelserne efter § 351, stk. 5, 2. pkt., og stk. 6, 1. pkt., foreslås ophævet og erstattet af en samlet bemyndigelse til, at Domstolsstyrelsen kan fastsætte nærmere regler om proceduren for indlevering af svarskrift og indlevering af kopier af dokumenter. Denne bemyndigelse svarer til den, der fremgår af

den foreslåede formulering af retsplejelovens § 348, stk. 5, 1. pkt., som affattet ved lovforslagets § 1, nr. 15, og der henvises til bemærkningerne til denne bestemmelse og til bemærkninger til forslaget til retsplejelovens § 148 a, stk. 9, som affattet ved lovforslagets § 1, nr. 5.

Til nr. 19 (§ 351, stk. 6, 3. pkt.)

Bestemmelsen om rettens vejledningspligt er i lovforslaget konsekvensændret, således at retten fremover skal vejlede om at indlevere svarskrift og kopier af dokumenter frem for som nu at vejlede om udfyldning af blanketter.

Der henvises i øvrigt til bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 15.

Til nr. 20 (§ 353, stk. 3, 1. pkt.)

Bestemmelsen konsekvensændres som følge af, at dokumenter, som agtes påberåbt under sagen, fremover skal indleveres på domstolens sagsportal. Dokumenterne skal derfor ikke længere sendes til modparten i original eller kopi.

Til nr. 21 (§ 355, stk. 2, 3. pkt., og § 357, stk. 1, 3. pkt., og stk. 2, 2. pkt.)

Der foreslås en række konsekvensændringer som følge af, at processkrift, påstandsdokument og sammenfattende processkrift efter forslaget fremover skal indleveres på domstolens sagsportal. Dokumenterne skal derfor ikke længere sendes til modparten i kopi.

Til nr. 22 (§ 357, stk. 3)

Den nuværende forpligtelse til at sende retten kopier af egne processkrifter og bilag vil fremover være uden praktisk relevans. Bestemmelsen foreslås derfor ændret således, at parterne fremover i alle sager, der behandles med flere dommere eller under medvirken af sagkyndige, skal samle deres bilag i en ekstrakt, som skal sendes til retten i digitalt format på domstolens sagsportal. Denne forpligtelse til at udarbejde en ekstrakt svarer til, hvad parterne gør i dag. Forpligtelsen til at sende ekstrakten til retten påhviler fremover sagsøgeren. Dette svarer til, at pligten til at sende ekstrakten i ankesager efter retsplejelovens § 385, stk. 1, som affattet ved lovforslagets § 1, nr. 33, påhviler appellant.

Forslagets *stk. 3, 2. pkt.*, viderefører den adgang, der efter den gældende retsplejelovs § 357, stk. 4, 1. pkt., består, hvorefter det også i sager, der behandles af én dommer, kan bestemmes, at parterne skal udarbejde en ekstrakt.

Ekstrakterne er et vigtigt arbejdsredskab for retterne, hvor parterne har mulighed for at fremhæve de dele af sagens dokumenter, som efter parternes opfattelse er af særlig betydning for sagen. Ekstrakten er derfor vigtig for rettens mulighed for at få overblik over sagen og for at kunne forberede sig bedst muligt inden hovedforhandlingen, og ekstrakten udgør under hovedforhandlingen en fælles reference-ramme for parternes gennemgang af sagen. Dette behov vil fortsat bestå, uagtet at det i domstolens sagsbehandlingssystem vil være muligt at få overblik over sagen ved at filtrere og sortere i de indlæste dokumenter. Det forventes derfor, at ekstrakten vedbliver med at være et helt centralt arbejdsredskab for retten og parterne. Det forventes dog ikke, at der i flere sager end i dag vil være behov for at bede om en ekstrakt.

Det forventes endvidere, at det vil lette parternes arbejde med at udfærdige ekstrakt, at processkrifter og andre dokumenter er digitalt tilgængelige på domstolens sagsportal.

Til nr. 23 (§ 357, stk. 4, 1. pkt., og stk. 5)

Det foreslås at flytte bestemmelsen i retsplejelovens § 357 om udfærdigelse af ekstrakter fra stk. 4 til stk. 3, jf. også lovforslagets § 1, nr. 22, hvortil der henvises.

Landsretspræsidenternes og præsidenten for Sø- og Handelsrettens adgang til at fastsætte regler om udformning af ekstrakter foreslås således bibeholdt. De nuværende fastsatte regler forudsættes videreført med de eventuelle ændringer, som er en følge af sagernes behandling i digitalt format.

Det påhviler i dag parterne at udarbejde ekstrakter i papirudgave, og det kan erfaringsmæssigt være vanskeligt at tilgå komplicerede og ofte omfangsrige sager på en computerskærm, hvor der heller ikke vil være samme mulighed for at gøre notater i dokumenterne. De sager, hvor der i dag udarbejdes ekstrakt, er for det meste så omfangsrige, at det vil være vanskeligt at behandle sagen uden at have en ekstrakt i papirudgave, og det er ikke givet, at retterne er i stand til at stille sådanne tekniske løsninger til rådighed, at det kan lade sig gøre at gennemføre hovedforhandlingen uden at have ekstrakten tilgængelig i papirudgave.

De samme forhold, som gør sig gældende for retten, må også antages at gøre sig gældende for advokaterne, som under sagens hovedforhandling forelægger sagen på baggrund af ekstrakten, og som anvender ekstrakten i forbindelse med vidneafhøring. Det må derfor også forventes, at advokaterne fremover vil have behov for papirudgaver af ekstrakten eller sagens bilag.

Det er væsentligt også af hensyn til parterne, at domstolene efter sagernes digitalisering fortsat har de bedste muligheder for at behandle sagerne og træffe rigtige afgørelser.

Det foreslås derfor, at retterne efter forslagets *stk. 5* gives mulighed for at bestemme, at der som hidtil skal indleveres et antal kopier af ekstrakten på papir.

Der findes ikke at være grundlag for at lade udgiften og arbejdet med at printe og indbinde påhvile domstolene, da der er tale om udgifter, som parterne også hidtil har afholdt, og da de fleste advokater allerede har udstyr tilgængeligt til at trykke og indbinde ekstrakter.

Til nr. 24 (§ 360, stk. 6)

Det foreslås, at der ikke længere skal indleveres kopier af partens bilag, men at sagsøgeren indleverer en ekstrakt. Udeblivelsesvirkning kan både indtræde, hvis ekstrakten ikke indleveres på domstolens sagsportal, og hvis ekstrakten ikke indleveres i papirudgave.

Til nr. 25 (§ 372, stk. 2, 1. pkt.)

Forslaget indebærer, at anke i almindelige borgerlige sager ikke længere sker til ankeinstansen, men til den ret, hvis dom indankes.

Denne retstilstand gælder allerede for så vidt angår anke af domme, som afsiges i de sager, som fremgår af retsplejelovens kapitel 39-44, og for så vidt angår kære.

Anke vil for de sager, der behandles på domstolens sagsportal, skulle ske på sagsportalen. Når en sag ankes, vil sagen imidlertid teknisk set på sagsportalen fortsat versere hos den instans, som har afsagt dommen, og som derfor vil modtage anken og overføre sagen til appelinstansen. Det har også den fordel, at førsteinstansen i forhold til de borgere, som ikke skal anvende sagsportalen, fortsat har ansvaret for at hjælpe og vejlede og sørge for indscanning af processkrifter og dokumenter.

Efter forslaget gives den ret, der har afsagt dommen, en frist på 1 uge til at overføre sagen til appelinstansen. Denne frist svarer til, hvad der efter retsplejelovens § 396, stk. 1, i dag gælder for kære. Appelinstansen vil efter overførslen have ansvaret for at hjælpe og vejlede borgerne.

Hvis appellanten ikke har betalt ankeafgift samtidig med anken, skal den ret, der har afsagt dommen, fastsætte en frist for betaling, samtidig med at sagen overføres. Det er imidlertid fortsat ankeinstansen, som skal behandle anken, herunder tage stilling til beregning af retsafgift, om der er grundlag for at afvise anken, eller om der skal meddeles oprejsningsbevilling. Ud over de tilfælde, hvor oprejsningsbevilling i dag gives, vil oprejsningsbevilling også kunne gives, hvis appellanten kan sandsynliggøre, at manglende overholdelse af ankefristen skyldes tekniske vanskeligheder, som ikke kan tilskrives appellanten.

Til nr. 26 (§ 372, stk. 2, 2. pkt.)

Forslaget er af formuleringsmæssig karakter som konsekvens af ændringen i § 1, nr. 25, således at ordet ”indlevering” ændres til ”anke”, da anke vil skulle ske på sagsportalen. Forslaget vil således gøre bestemmelsen mere præcis i forhold til den foreslåede sagsgang.

Til nr. 27 (§ 373, stk. 2 og 3)

Den foreslåede ændring af *stk. 2* er en konsekvens af, at der ikke længere skal indleveres en udskrift eller genparter i forbindelse med anke, idet sagen findes digitalt på domstolenes sagsportal. Hvis der er tale om en sag, der føres på sagsportalen, vil pligten til at indlevere kopi af dokumenterne allerede være opfyldt ved, at de er tilgængelige på sagsportalen. Hvis appellanten derimod ønsker at påberåbe sig yderligere dokumenter, må vedkommende indlæse disse på sagsportalen i forbindelse med anken.

Er der tale om en sag, som ikke føres på domstolenes sagsportal, vil der være behov for, at appellanten sammen med sin ankestævning indleverer kopier af de dokumenter, som vedkommende påberåber sig.

Det foreslåede *stk. 3* indeholder en bemyndigelse til, at Domstolsstyrelsen kan fastsætte nærmere regler om ankestævningen og indlevering af kopier. Bestemmelsen svarer til den bemyndigelse, som for førsteinstanssager foreslås indført i retsplejelovens § 348, stk. 5, som affattet ved lovforslagets § 1, nr. 15. Domstolsstyrelsen forventes herunder at fastsætte regler om, hvordan de oplysninger, som fremgår af retsplejelovens § 373, stk. 1, skal udfyldes på domstolenes sagsportal. Der henvises endvidere til bemærkningerne til forslaget til retsplejelovens § 148 a, stk. 9, som affattet ved lovforslagets § 1, nr. 5.

Til nr. 28 (§ 374, 3. pkt.)

Forslaget er en konsekvensændring som følge af, at der ikke længere efter lovforslagets § 1, nr. 27, skal indleveres udskrift af dommen og genparter. Ordet ”udskrift” skal derfor ikke længere fremgå af bestemmelsen.

Til nr. 29 (§ 375, 2. pkt.)

Forslaget indebærer, at et ankesvarskrift fremover skal indleveres til retten på domstolenes sagsportal. Et ankesvarskrift kan således ikke længere indleveres ved fremlæggelse i et retsmøde.

Til nr. 30 (§ 376, stk. 4)

Den foreslåede bestemmelse giver Domstolsstyrelsen bemyndigelse til at fastsætte nærmere regler om svarskrift og indlevering af ledsagende dokumenter. Denne bemyndigelse svarer til den bemyndigelse, som for førsteinstanssager foreslås i lovforslagets § 1, nr. 18. Domstolsstyrelsen forventes herunder at fastsætte regler om, hvordan de oplysninger, som fremgår af retsplejelovens § 376, stk. 1, skal udfyldes på domstolenes sagsportal. Der henvises endvidere til bemærkningerne til forslaget til retsplejelovens § 148 a, stk. 9, som affattet ved lovforslagets § 1, nr. 5.

Til nr. 31 (§ 378, stk. 1, 2. pkt.)

Forslaget er en konsekvensændring som følge af den foreslåede ændring i § 1, nr. 30. Der skal således ikke længere henvises til retsplejelovens § 376, stk. 4, som foreslås at få et nyt indhold.

Til nr. 32 (§ 380, stk. 1, 1. og 2. pkt.)

Forslaget er en konsekvensændring som følge af, at parten ikke længere skal sende genparter af dokumenter til retten, og at parten ikke skal sende genparter af dokumenter til den modpart, som tilgår sagen på domstolenes sagsportal.

For så vidt angår den modpart, som er fritaget for at anvende domstolenes sagsportal, henvises til bemærkningerne til § 1, nr. 6.

Til nr. 33 (§ 385, stk. 1, 1. pkt.)

Når dokumenterne er tilgængelige digitalt på domstolenes sagsportal, vil det ikke være relevant at indsende kopier heraf. Den foreslåede ændring indebærer, at der for såvel landsretterne som for Højesteret i alle sager skal indleveres ekstrakt. Ekstrakten skal indleveres af appellanten. Bestemmelsen i retsplejelovens § 385, stk. 1, om, at hver part skal indlevere kopier af egne processkrifter og andre dokumenter foreslås således ophævet. Der henvises til bemærkningerne til den foreslåede ændrede formulering af § 357, stk. 3 og 4, som affattet ved lovforslagets § 1, nr. 22 og 23.

Ekstrakten skal indleveres digitalt på domstolenes sagsportal.

Der indføres imidlertid bemyndigelse til, at retten i den enkelte sag eller retspræsidenten for alle embedets sager kan bestemme, at der tillige skal indleveres en ekstrakt i papirform i et bestemt antal. Hvis ikke der indleveres ekstrakt i det fornødne antal, kan det føre til, at retten afviser anken. Der henvises i den forbindelse til bemærkningerne til den foreslåede nye formulering af retsplejelovens § 357, stk. 3 og 4, som affattet ved lovforslagets § 1, nr. 22 og 23.

Til nr. 34 (§ 385, stk. 2)

Der er ikke længere grundlag for at have forskellige regler om udarbejdelse og indsendelse af ekstrakter til brug for landsretterne og Højesteret, da reglerne er de samme, og den nugældende formulering af stk. 2 foreslås derfor ophævet. I stedet foreslås indført en bemyndigelse, som gælder både for Højesteret og for landsretterne, til, at retspræsidenten efter forhandling med Advokatrådet kan fastsætte regler om udformning af ekstrakter. Denne bemyndigelse svarer til den, som hidtil har været gældende for Højesteret. Det forventes, at de regler, som i dag er fastsat for Højesteret, videreføres, og at de regler, som i dag er fastsat for landsretterne i medfør af den gældende bestemmelse i retsplejelovens § 385, stk. 1, i det væsentlige videreføres uændret med hjemmel i den foreslåede bemyndigelsesbestemmelse i § 385, stk. 2.

Til nr. 35 (§ 386, stk. 1, 2. og 3. pkt., og stk. 2, 2. pkt)

Bestemmelsen foreslås konsekvensændret som følge af de foreslåede ændringer af retsplejelovens § 385, stk. 1 og 2, som affattet ved lovforslagets § 1, nr. 33 og 34, idet reglerne om udeblivelsesvirkning ved manglende indsendelse af ekstrakt for landsretterne og Højesteret bliver ens.

Udeblivelsesvirkning kan både indtræde, hvis appellanten ikke indleverer ekstrakt på domstolenes sagsportal, og hvis appellanten ikke indleverer ekstrakten i papirudgave i det fastsatte antal.

Til nr. 36 (§ 388, stk. 2, og § 393, stk. 3, 3. pkt.)

Det foreslås, at retsplejelovens § 388, stk. 2, og § 393, stk. 3, 3. pkt., ophæves. Forslaget er for så

vidt angår retsplejelovens § 388, stk. 2, en konsekvensændring som følge af, at der ikke længere skal vedlægges en udskrift af hjemvisningsdommen, og for så vidt angår retsplejelovens § 393, stk. 3, 3. pkt., en konsekvensændring som følge af, at der ikke længere skal sendes genpart af et kæreskrift til modparten.

Til nr. 37 (§ 396, stk. 1, nr. 1 og 2, § 410, stk. 2, 4. pkt., § 456 n, stk. 1, 2. pkt., og § 456 o, stk. 1, 3. pkt.)

Forslaget er en konsekvensændring som følge af, at ordet udskrift ikke er dækkende for den fremtidige behandling af sagerne på domstolenes sagsportal. Det foreslås derfor, at der henvises til en kopi, som også dækker en digital kopi.

Til nr. 38 (§ 400, stk. 3)

Det følger af retsplejelovens § 400, stk. 3, at reglerne i retsplejelovens kapitel 39 om behandling af sager om mindre krav (småsagsprocessen) ikke gælder for de i kapitel 23 a, 42, 42 a, 43, 43a, 43 b, 44 og 88 omhandlede sager.

Ved lov nr. 1387 af 23. december 2012 om ændring af retsplejeloven, lov om retsafgifter, designloven, varemærkeloven, markedsføringsloven og lov om forbud til beskyttelse af forbrugers interesser (Midlertidige afgørelser om forbud og påbud) blev reglerne om midlertidige afgørelser om forbud og påbud flyttet til et nyt kapitel 40 i retsplejelovens tredje bog, andet afsnit, og dermed samlet med de øvrige kapitler om rettergangsmåden på særområder, der behandles af retsafdelingen (dvs. kapitel 39, 42, 42 a, 43, 43 a, 43 b og 44).

Ved loven blev de hidtil gældende regler om fagedforbud, som blev behandlet af fagedretten, revideret. Det var bl.a. formålet med flytningen af reglerne om midlertidige afgørelser om forbud og påbud til kapitel 40, at sagerne fremover skulle behandles af retsafdelingen. I den forbindelse blev det ikke præciseret i retsplejelovens § 400, stk. 3, at reglerne i retsplejelovens kapitel 39 ikke skal finde anvendelse på sager, som behandles efter de særlige regler i retsplejelovens kapitel 40.

Det foreslås på den baggrund, at det præciseres, at reglerne i retsplejelovens kapitel 39 ikke gælder for sager om midlertidige afgørelser om forbud og påbud efter retsplejelovens kapitel 40.

Til nr. 39 (§ 404, stk. 4)

Der er tale om en konsekvensændring som følge af den nyaffattelse af retsplejelovens kapitel 19 om syn og skøn, som skete ved lov nr. 737 af 26. juni 2014 om ændring af retsplejeloven og forskellige andre love (Revision af reglerne om behandling af civile sager og syn og skøn, forhøjelse af beløbsgrænse for anke, indførelse af deltidsordning for dommere m.v., medieannoncering af tvangsauktioner, tvangsfuldbyrdelse af digitale lånedokumenter, skriftlig behandling af anke i straffesager med samstemmende påstand m.v.).

Ved nyaffattelsen blev flere af de dagældende regler om syn og skøn med en sproglig modernisering bibeholdt, men blev flyttet til andre bestemmelser, herunder dagældende § 197, stk. 1, § 200 (med undtagelse af stk. 1, 3. pkt., og stk. 2, 3. pkt.), § 204, stk. 3, § 209 og § 211, som blev videreført i henholdsvis § 199, § 198, stk. 3 og 4, § 206, stk. 3, § 207 og § 208, stk. 1, 1. pkt. Herudover blev bl.a. dagældende § 197, stk. 2, og § 199, stk. 1, ikke videreført, idet bestemmelserne ikke længere havde praktisk betydning.

Efter retsplejelovens § 404, stk. 4, finder visse regler om syn og skøn tilsvarende anvendelse i forbindelse med sagkyndig oplysning i sager, der behandles efter retsplejelovens kapitel 39 om behandling af sager om mindre krav (småsagsprocessen). Det drejer sig om reglerne om habilitetskrav (den dagældende §

197), om fortrinsret for særligt beskikkede (den dagældende § 199, stk. 1), om parternes forslag til og indsigelser mod valg af sagkyndig (den dagældende § 200), om anvendelse af vidnereglerne på afhøring af sagkyndige (den dagældende § 204, stk. 3, og § 209) og om vederlag til sagkyndige (den dagældende § 211). Der henvises til pkt. 8.2.4 (afsnit III) i de almindelige bemærkninger og de specielle bemærkninger til lovforslag nr. L 168 af 1. marts 2006 om ændring af retsplejeloven og forskellige andre love (Politi- og domstolsreform).

Henvisningerne i retsplejelovens § 404, stk. 4, er ved en fejl ikke blevet ændret i forbindelse med nyaffattelsen af retsplejelovens kapitel 19 om syn og skøn, og det foreslås derfor, at der foretages en konsekvensændring, således at henvisningerne ændres.

Til nr. 40 (§ 406, stk. 5, 1. pkt.)

Efter forslaget udgår ordene ”og sender fortegnelsen til parterne”, idet parterne får adgang til fortegnelsen på domstolenes sagsportal. For så vidt angår parter, der er fritaget for at anvende sagsportalen, og sager, der ikke føres på sagsportalen, henvises til bemærkningerne til de foreslåede ændringer af retsplejelovens § 148 b, stk. 1, 2 og 4, som affattet ved lovforslagets § 1, nr. 6 og 7.

Til nr. 41 (§ 410, stk. 2, 3. pkt.)

Forslaget er en konsekvensændring som følge af, at der ikke fremover skal indleveres kopi af ankestævningen, idet anke også i sager efter retsplejelovens kapitel 39 (Behandling af sager om mindre krav) skal foregå på domstolenes sagsportal.

Til nr. 42 (§ 410, stk. 7)

Forslaget giver Domstolsstyrelsen bemyndigelse til at fastsætte nærmere regler om anke og indlevering af kopier i sager efter retsplejelovens kapitel 39. Bestemmelsen svarer til den bemyndigelse, som for anke i almindelige civile sager foreslås indført i retsplejelovens § 373, stk. 3, som affattet ved lovforslagets § 1, nr. 27. Domstolsstyrelsen forventes at fastsætte regler om, hvordan de oplysninger, som fremgår af retsplejelovens § 410, stk. 2, skal udfyldes på domstolenes sagsportal. Der henvises endvidere til bemærkningerne til den foreslåede formulering af retsplejelovens § 148 a, stk. 9, som affattet ved lovforslagets § 1, nr. 5.

Til nr. 43 (§ 454, stk. 2, 2. pkt.)

Efter forslaget ændres bestemmelsen for at fastslå, at det ikke er muligt at fremlægge et processkrift eller indlevere det til rettens kontor. Processkrifter skal derimod indleveres på domstolenes sagsportal.

Til nr. 44 (§ 871, stk. 2, nr. 3)

Der er tale om en konsekvensændring som følge af, at retsplejelovens kapitel 19 om syn og skøn blev nyaffattet ved lov nr. 737 af 26. juni 2014 om ændring af retsplejeloven og forskellige andre love (Revision af reglerne om behandling af civile sager og syn og skøn, forhøjelse af beløbsgrænse for anke, indførelse af deltidsordning for dommere m.v., medieannoncering af tvangsauktioner, tvangsfuldbyrdelse af digitale lånedokumenter, skriftlig behandling af anke i straffesager med samstemmende påstand m.v.).

Ved nyaffattelsen blev dagældende § 209 i retsplejeloven sprogligt moderniseret og flyttet til retsplejelovens § 207. På den baggrund foreslås det, at henvisningen i bestemmelsen ændres.

Til § 2

Bestemmelsens *stk. 1* etablerer retsgrundlaget for oprettelse og drift af en domsdatabase i Domstolsstyrelsens regi.

Formålet med domsdatabasen er at tilgodese det grundlæggende princip om offentlighed i retsplejen ved at gøre domme offentligt tilgængelige for enhver i en digital database. Der etableres med domsdatabasen en gratis adgang for såvel private som erhvervsdrivende og offentlige myndigheder til domme fra Danmarks Domstole med henblik på såvel privat som kommerciel og forskningsmæssig brug af de offentliggjorte domme.

Domsdatabasen forudsættes etableret inden for rammerne af persondataloven samt forvaltningslovens og straffelovens regler om tavshedspligt.

Det følger på den baggrund af bestemmelsen i *stk. 1*, at Domstolsstyrelsen efter forslaget skal være den ansvarlige myndighed, herunder i forhold til persondatalovgivningen. Domstolsstyrelsen skal således være dataansvarlig i persondatalovens forstand for den behandling af personoplysninger, som finder sted i forbindelse med driften af domsdatabasen, jf. dog nedenfor om de enkelte domstoles videregivelse af oplysninger til brug for driften af domsdatabasen. Domstolsstyrelsen vil som dataansvarlig skulle indhente en udtalelse fra Datatilsynet inden førelsen af domsdatabasen, og behandlingen af oplysninger vil skulle ske på de vilkår, som måtte blive meddelt af Datatilsynet, og i øvrigt efter reglerne i persondataloven. Det indebærer bl.a., at der i en række sager skal ske anonymisering af fortrolige oplysninger eller oplysninger om rent private forhold mv.

Mens Domstolsstyrelsen bliver dataansvarlig for domsdatabasen, er det forventningen, at opgaverne forbundet med at anonymisere og indlægge domme i domsdatabasen vil blive varetaget af medarbejdere i en behandlingsenhed, der placeres ved en byret. Det er Domstolsstyrelsens forventning, at behandlingsenheden indtil videre vil blive placeret ved Retten på Bornholm.

Behandlingsenheden vil kunne tilgå dommene og tilknyttede oplysninger om sagen og foretage anonymisering og anden bearbejdning af de domme, der skal offentliggøres. De offentliggjorte domme bliver digitalt tilgængelige for enhver i den offentlige domsdatabase via en portalløsning.

Datatilsynet har i 2001 i medfør af persondatalovens § 9, *stk. 3*, fastsat standardvilkår for retsinformationssystemer og har herunder fastsat vilkår for anonymisering ved offentliggørelse af domme i retsinformationssystemer, som vil finde anvendelse ved behandlingen af domme med henblik på offentliggørelse i domsdatabasen.

Det fremgår af standardvilkårene, at en eventuel anonymisering består i udeladelse af personnavne, præcise adresseangivelser samt eventuelt andre identifikationsoplysninger vedrørende personer. I stedet for de udeladte oplysninger kan der indsættes neutrale betegnelser. Personnumres løbenummer udelades.

Det forudsættes, at anonymisering og udeladelse af oplysninger sker efter et forsigtighedsprincip, således at Domstolsstyrelsen kan indlægge en vis sikkerhedsmargin, og at der i tvivlstilfælde sker anonymisering eller udeladelse af oplysninger. I det fåtal af sager, hvor der ikke blot skal anonymiseres, men også udelades fortrolige oplysninger, vil denne opgave skulle varetages i et samarbejde mellem behandlingsenheden og den ret, som har afsagt dommen. I disse tilfælde kan der være behov for, at behandlingsenheden og domstolene korresponderer om omfanget af fortrolige oplysninger med henblik på at identificere de passager i domme, som skal undlades offentliggjort.

Bestemmelsen i *stk. 1* fastsætter alene, at Domstolsstyrelsen skal forestå offentliggørelse af domme i domsdatabasen. Der er ikke herved taget stilling til, hvilke domme der skal offentliggøres, og den foreslåede bestemmelse indebærer således ikke en forpligtelse for Domstolsstyrelsen til at offentliggøre

alle domme eller bestemte (typer af) domme i domsdatabasen. Domstolsstyrelsen vil kunne fastsætte nærmere regler herom i medfør af den foreslåede bestemmelse i stk. 4.

Den foreslåede bestemmelse i *stk. 2* skal ses i lyset af, at domsdatabasen forudsættes etableret ved en løbende systematisk og automatiseret overførsel af domme og en række sagsbehandlingsdata, som stammer fra domstolene. Bestemmelsen har til formål at tilvejebringe den fornødne lovhjemmel for at kunne foretage en systematisk videregivelse af alle domme til behandlingssenheden inden for rammerne af persondataloven.

Det forudsættes således, at overførslen primært vil ske fra retternes sagsbehandlingssystemer til et rålager, som kan tilgås af den behandlingssenhed under Domstolsstyrelsen, der skal forestå driften af domsdatabasen. Herfra sker der en udvælgelse af afgørelser til offentliggørelse i domsdatabasen, ligesom der foretages fornøden anonymisering og, hvor dette er påkrævet, udelades fortrolige oplysninger. Dommene gøres offentligt tilgængelige på internettet via en portalløsning. Selve afgørelsen er hovedproduktet for domsdatabasen, men de såkaldte metadata, som skabes på sagen fra den anlægges eller modtages og til den afsluttes, er afgørende for, at søgning, filtrering og analyse bliver mulig i domsdatabasen.

De enkelte domstole anses for dataansvarlige for den videregivelse af domme og andre sagsbehandlingsdata, som finder sted i forbindelse med driften af domsdatabasen. Domstolenes videregivelse af oplysninger vurderes at kunne ske inden for persondatalovens rammer, herunder lovens § 9 om retsinformationssystemer.

I *stk. 3* foreslås en række begrænsninger i retten til aktindsigt i de domme og andre sagsbehandlingsdata, som domstolene stiller til rådighed til brug for domsdatabasen. Bestemmelsen fraviger i den forbindelse reglerne om aktindsigt, herunder reglerne om ret til sammenstilling af oplysninger i en database (dataudtræk), i offentlighedsloven for så vidt angår disse domme og sagsbehandlingsdata. Det overordnede formål med disse begrænsninger er at indkapsle de meget store mængder følsomme personoplysninger og andre fortrolige oplysninger, som vil blive overført til domsdatabasens rålager i kraft af den overførsel af oplysninger fra domstolene, som skal finde sted. Rålageret vil således med tiden komme til at indeholde meget store mængder personoplysninger, herunder oplysninger om enkeltpersoners rent private forhold, samt andre fortrolige oplysninger. Bestemmelserne ændrer ikke retsgrundlaget for Domstolsstyrelsens øvrige sagsbehandling i forbindelse med driften af domsdatabasen, og databasen vil således blive omfattet af offentlighedsloven på linje med Domstolsstyrelsens øvrige virksomhed.

I *stk. 3, 1. pkt.*, foreslås det på den baggrund, at retten til aktindsigt efter offentlighedsloven ikke skal omfatte de domme og andre sagsbehandlingsdata, der som nævnt i udkastets § 9 a, stk. 2, overføres fra domstolene til domsdatabasens rålager. Domme og andre dokumenter hos domstolene er ikke i dag omfattet af reglerne om aktindsigt i offentlighedsloven, men derimod af de særlige regler om aktindsigt i retssager, jf. retsplejelovens kapitel 3 a. Ved overførslen til rålageret vil dommene mv. imidlertid komme til at indgå i den offentlige forvaltning og dermed som udgangspunkt blive omfattet af offentlighedsloven og reglerne heri om aktindsigt. Formålet med at etablere domsdatabasen er ikke at etablere en ekstra adgang til aktindsigt ved siden af den særlige regulering af aktindsigt i domstolenes afgørelser og sager, der ud fra nøje afvejede hensyn er fastsat i retsplejelovens kapitel 3 a. For at undgå at domsdatabasens rålager ved etablering af domsdatabasen bliver omfattet af offentlighedslovens regler om aktindsigt, herunder reglerne om ret til sammenstilling af oplysninger i en database (dataudtræk), foreslås det på den baggrund, at retten til aktindsigt efter offentlighedsloven ikke skal omfatte de domme og sagsbehandlingsdata, som overføres fra domstolene til Domstolsstyrelsen.

Der kan i visse sager være et behov for korrespondance mellem den enkelte ret og Domstolsstyrelsen om undladelse af at offentliggøre visse oplysninger i sager, hvor særlige fortrolighedshensyn forelig-

ger. Der kan også tænkes at være andre forhold, som det af hensyn til at sikre korrekte oplysninger i domsdatabasen konkret kan være nødvendigt at korrespondere om, herunder f.eks. oplysninger om anke, berigtigelser eller lignende. For at sikre at der ikke gennem ret til aktindsigt efter offentlighedslovens regler i denne korrespondance skabes adgang til oplysninger om de konkrete sager, foreslås det i *stk. 3, 2. pkt.*, at de oplysninger, som udveksles mellem domstolene og Domstolsstyrelsen om domme og andre sagsbehandlingsdata heller ikke omfattes af offentlighedslovens regler om aktindsigt.

Den, der ønsker aktindsigt i en dom i videre omfang end, hvad der offentliggøres i domsdatabasen, må således – på samme måde som efter gældende ret – ansøge herom i overensstemmelse med reglerne i retsplejelovens kapitel 3 a. Adgangen til at søge aktindsigt efter disse regler vil fortsat være gældende efter etableringen af domsdatabasen. Det følger af retsplejelovens § 41 e, *stk. 2*, at anmodninger om aktindsigt i domme i borgerlige sager skal indgives til den ret, som har afsagt dommen, mens anmodning om aktindsigt i straffesager indgives til politidirektøren.

For så vidt angår pligten efter forvaltningslovens § 31 til at videregive oplysninger til andre forvaltningsmyndigheder bemærkes, at det følger af persondatalovens § 9, *stk. 2*, at oplysninger, som alene behandles med henblik på at føre et retsinformationssystem, ikke senere må behandles i andet øjemed. Domstolsstyrelsen vil derfor ikke være berettiget – og således heller ikke forpligtet efter forvaltningslovens § 31 – til at udlevere oplysninger fra domsdatabasen til brug for andre forvaltningsmyndigheders sagsbehandling mv.

Det foreslås endelig i *stk. 4*, at Domstolsstyrelsen i loven får en bemyndigelse til at fastsætte nærmere regler om domsdatabasen og driften heraf.

Baggrunden herfor er, at der vil være et behov for regulering af en række tekniske og praktiske forhold, som mest hensigtsmæssigt kan ske administrativt, bl.a. fordi de kan være afhængige af den tekniske udformning af domsdatabasen. Den nærmere tekniske udformning vil først kunne fastlægges, når den endelige udformning af domstolenes digitale sagsbehandlingssystemer er på plads, og der er foretaget en nærmere projektering af selve domsdatabasen. Reglerne kan bl.a. knytte sig til etableringen, idriftsættelsen, den nærmere indretning, adgangsforhold, herunder for kommercielle leverandører, der ønsker masseudtræk fra databasen, sikkerhedsforanstaltninger og persondatabeskyttelse.

Særligt for så vidt angår idriftsættelsen bemærkes, at Domstolsstyrelsen ved bestemmelsen bemyndiges til at fastsætte regler om domsdatabasens indhold og dermed om, hvilke domme der skal indhentes fra retterne til databasens rålager. Det forudsættes, at Domstolsstyrelsen kan bestemme, at domsdatabasen etableres gradvist og successivt, herunder eventuelt forsøgsvist, efterhånden som domstolene overgår til de nye digitale sagsbehandlingssystemer. Der vil derfor være behov for regler om, at idriftsættelsen kan foretages på en fleksibel måde.

Forslaget om gradvis udbygning af domsdatabasen skyldes bl.a., at domsdatabasen forudsættes at basere sig på den gradvise digitalisering af domstolenes sagsbehandlingssystemer. Det betyder bl.a., at domsdatabasen i de første år som udgangspunkt kun vil indeholde borgerlige domme, da det er sagsbehandlingssystemerne i borgerlige sager, som først digitaliseres.

Endvidere foreslås visse begrænsninger i, hvilke borgerlige domme der i første omgang skal offentliggøres i domsdatabasen. De domme, der tænkes indlagt i den første version af domsdatabasen, er alle borgerlige domme fra Højesteret, Østre og Vestre Landsret samt Sø- og Handelsretten, uanset sagstypen, inklusiv underliggende byretsdomme. Desuden offentliggøres byretsdomme i borgerlige sager, hvor der ikke ankes, hvilket vil sige almindelige borgerlige sager, som kan ankes uden tilladelse fra Procesbevillingsnævnet, småsager, hvori der har medvirket lægdommere, småsager, hvor påstanden er en anerkendelsespåstand, sager om administrativt bestemt frihedsberøvelse og sager om dødsformodningsdom.

Ud over de nævnte borgerlige sager forventes det, at alle straffedomme fra Højesteret og de straffedomme, hvori byretterne og landsretterne udsender et domsresumé eller en pressemeddelelse, fordi sagen har særlig offentlig interesse, indlægges i domsdatabasen allerede i den første version.

Selvom retternes sagsbehandlingssystemer til brug for straffesager først forventes digitaliseret noget efter sagsbehandlingssystemerne til borgerlige sager, forventes der således etableret en særlig forhåndsindlægelse af udvalgte straffedomme allerede i den første version af domsdatabasen.

Da domstolenes sagsbehandlingssystem i straffesager endnu ikke er digitaliseret, vil dette i første række skulle ske manuelt, hvorfor der kun indlægges straffedomme af særlig interesse for offentligheden og alle straffedomme fra Højesteret. I forbindelse med at straffesagssystemet på et tidspunkt forventes digitaliseret, forudsættes det, at domsdatabasen også gradvist bliver udbygget til at omfatte straffedomme generelt på samme måde som domme i borgerlige sager.

En sådan udbygning af domsdatabasen forudsættes drøftet med en bredt sammensat gruppe af brugerrepræsentanter og må i øvrigt afhænge af, om der tilvejebringes bevilling til en yderligere udbygning.

Der vil endvidere i medfør af *stk. 4* kunne fastsættes regler om etablering af mulighed for statistikudtræk på baggrund af indholdet af domsdatabasen eller dennes rålager. Dette vil i givet fald navnlig være af forskningsmæssig interesse og vil også kunne sikre offentligheden en vis indsigt i de byretsdomme, som ikke offentliggøres i den første version af domsdatabasen.

Til § 3

Det foreslås, at der indføres en udtrykkelig bestemmelse om, at brugernes opslag i og udskrifter fra domsdatabasen er afgiftsfri. Udskrifter, som en bruger måtte ønske, at retten skal foretage, er derimod ikke undtaget, og der skal i så fald betales sædvanlig afgift efter hovedreglen i retsafgiftslovens § 48, stk. 1, 1. pkt.

Til § 4

Med lovforslaget foreslås en nyaffattelse af retsplejelovens § 148 a, jf. lovforslagets § 1, nr. 5. I § 1, nr. 3, i lov nr. 447 af 9. juni 2004 om ændring af retsplejeloven, konkursloven, lov om skifte af dødsboer og lov om skifte af fællesbo m.v. (Digital kommunikation i retsplejen, kendelser med begrænset sagsfremstilling, regler om vidneforvarede m.v.) er vedtaget en ændring af retsplejelovens § 148 a, stk. 1-4, som endnu ikke er trådt i kraft.

Det foreslås derfor som en konsekvens af lovforslaget, at den ikke ikrafttrådte bestemmelse i § 1, nr. 3, i lov nr. 447 af 9. juni 2004 ophæves.

Til § 5

Det foreslås, at loven træder i kraft den 1. januar 2016.

Loven finder efter forslagets *stk. 2* anvendelse på alle borgerlige retssager og sager om optagelse af bevis om borgerlige krav, som indbringes, anlægges, appelleres eller henvises efter lovens ikrafttræden. Dette indebærer, at de sager, som allerede er anlagt ved lovens ikrafttræden, som udgangspunkt fortsat behandles efter de hidtil gældende regler. Sådanne sager behandles derfor på papir uden om domstolenes sagsportal, mens nye sager skal anlægges på domstolenes sagsportal. Hvis en sag, som er anlagt før lovens ikrafttræden, ankes, kæres eller henvises efter lovens ikrafttræden, bliver sagen omfattet af reglerne i denne lov. Sagen vil derfor blive behandlet på domstolenes sagsportal.

Bestemmelsen tjener det formål, at flest mulige sager hurtigt overgår til digital behandling. Det vil på

den måde samtidig være muligt hurtigere at overføre domme til domsdatabase, og det vil være muligt hurtigere at udfase domstolenes eksisterende sagsbehandlingssystemer. Et alternativ, hvorefter sager, der eksisterer på papir, også skal appelleres på papir, ville indebære, at det ville være længe, før alle sager ville kunne behandles digitalt ved appelinstanser.

Det foreslås i *stk. 3*, at lovforslagets § 1, nr. 2, 38, 39 og 44, uanset forslaget *stk. 2* skal finde anvendelse på sager, der er anlagt, appelleret eller henvist før lovens ikrafttræden. Ved § 1, nr. 2, foreslås det således, at der på ny indsættes en adgang til, at der under landsrettens behandling af kæresager om midlertidige afgørelser om forbud eller påbud, der er afgjort ved byretten eller Sø- og Handelsretten i 1. instans under medvirken af sagkyndige, kan medvirke sagkyndige, efter at adgangen ved en lovteknisk fejl blev ophævet. For så vidt angår § 1, nr. 38, 39 og 44, er der tale om konsekvensændringer i retsplejeloven, som Justitsministeriet er blevet opmærksom på ikke er blevet gennemført i forbindelse med tidligere lovforslag. Der henvises til bemærkningerne til lovforslaget § 1, nr. 2, 38, 39 og 44.

Der gives i *stk. 4* Domstolsstyrelsen bemyndigelse til ved bekendtgørelse at bestemme, at sager i bestemte retskredse og retsinstanser i en nærmere fastsat periode efter lovens ikrafttræden ikke skal anlægges eller behandles på domstolenes sagsportal, men behandles efter de hidtil gældende regler. Domstolsstyrelsen kan herunder bestemme, om alle eller visse sager ved den enkelte ret skal anlægges eller behandles på sagsportalen.

Domstolenes sagsportal tages i brug successivt af landets domstole. I en pilotperiode, som løber fra primo 2016, vil sagsbehandlingssystemet alene være i brug ved Retten i Horsens og Vestre Landsret. Efter denne pilotperiode vil sagsbehandlingssystemet forventeligt i løbet af nogle måneder blive udbredt til landets øvrige domstole. Det forventes, at alle landets domstole vil være i stand til at behandle sager digitalt fra omkring den 1. januar 2017. Dette indebærer, at det indtil da kun vil være muligt på domstolenes sagsportal at anlægge og behandle sager ved de retter, der har taget det digitale sagsbehandlingssystem i brug.

For appelinstanserne gør sig yderligere det forhold gældende, at de på grund af tekniske forhold formentlig kun vil være i stand til at behandle de ankesager digitalt, som kommer fra en ret, der har taget domstolenes digitale sagsbehandlingssystem i brug.

Det kan ikke udelukkes, at der i forløbet fra pilotperiodens begyndelse til den fulde udbredelse af sagsportalen i landet kan opstå visse tekniske udfordringer, som skal løses. Det kan derfor blive nødvendigt løbende at ændre på tempi i forhold til udbredelsen af sagsportalen for at sikre, at brugerne af retterne oplever mindst mulige gener i overgangsperioden.

De sager, som er anlagt eller appelleret efter lovens ikrafttræden, men som efter Domstolsstyrelsens bestemmelse i en periode ikke skal behandles på domstolenes sagsportal, vil ikke automatisk overgå til behandling på sagsportalen efter denne periodes ophør. Sagerne vil kun overgå til behandling på sagsportalen, såfremt retten beslutter det, jf. *stk. 6*, eller såfremt Domstolsstyrelsen ved bekendtgørelse bestemmer det, jf. *stk. 7*.

For de sager, som i overgangsperioden ikke skal behandles på domstolenes sagsportal, finder de hidtil gældende regler anvendelse.

Der vil i overgangsperioden være et stort behov for, at domstolene informerer om, hvordan sager skal anlægges og behandles.

Efter forslaget *stk. 5* skal sager, som er anlagt før lovens ikrafttræden og appelleres efter lovens ikrafttræden, gøres tilgængelige på domstolenes sagsportal af den ret, hvis afgørelse appelleres. Dette indebærer,

at anken eller kæren skal indleveres på papir eller e-mail til den ret, hvis afgørelse appelleres, og denne ret skal digitalisere sagen og gøre den tilgængelig på sagsportalen. Når sagen er digitaliseret, vil den ret, hvis afgørelse appelleres, overføre sagen til appelinstansen, således at både parterne og appelinstansen herefter kan tilgå den digitale sag på sagsportalen.

Efter forslagets *stk. 6* kan retten konkret beslutte, at en sag, som er anlagt før lovens ikrafttræden, eller som efter *stk. 4, 2. pkt.*, behandles efter de hidtil gældende regler, skal behandles på domstolenes sagsportal. Det er en forudsætning, at retten først kan træffe en sådan beslutning, når den pågældende ret har taget domstolenes sagsportal i brug, og rettens borgerlige sager behandles på sagsportalen. Bestemmelsen tænkes navnlig anvendt, hvor en sag på grund af kæremål allerede er digitaliseret af retten og derfor er overført til domstolenes sagsportal, jf. *stk. 2*. Bestemmelsen kan endvidere anvendes, hvor parterne samtykker i, at sagen kan overgå til behandling på domstolenes sagsportal, eller hvor retten vurderer, at der i øvrigt vil være en ressourcemæssig gevinst forbundet med at lade sagen overgå til behandling på domstolenes sagsportal, f.eks. fordi sagen er anlagt kort forinden lovens ikrafttræden og må forventes at versere i længere tid ved retten. Træffer retten beslutning om at lade en sag overgå til behandling på domstolenes sagsportal, gør retten sagen tilgængelig på domstolenes sagsportal.

Denne bestemmelse tjener ligesom *stk. 2* til at sikre, at domstolenes sager hurtigst muligt kan overgå til digital behandling.

Beslutningen om, at en sag, som er anlagt før lovens ikrafttræden eller behandles efter de hidtil gældende regler, skal behandles efter de foreslåede regler i lovforslaget, skal efter forslaget undergives samme kærebegrænsning som afgørelser under hovedforhandlingens forberedelse efter retsplejelovens § 389 a, *stk. 1*.

Beslutningen kan således ikke uden Procesbevillingsnævnets tilladelse indbringes for højere ret, jf. de generelle kærebegrænsninger, som blev indført ved lov nr. 737 af 25. juni 2014 om ændring af retsplejeloven og forskellige andre love, og som med de fornødne tilpasninger finder anvendelse på de nævnte afgørelser. Det forudsættes således, at der udover en vurdering af afgørelsens karakter (dvs. dens betydning for sagens forløb eller for ansøgeren) navnlig foretages en vurdering af selve afgørelsen, herunder af resultatet.

Der indføres i forslagets *stk. 7* bemyndigelse til, at Domstolsstyrelsen kan bestemme, at alle verserende borgerlige sager fremover skal behandles på sagsportalen. Det forudsættes, at denne mulighed bliver udnyttet, når størstedelen af de sager, som er anlagt, anket eller henvist før lovens ikrafttræden, er afgjort, og der kun resteret et mindre antal sager, som ikke behandles digitalt. Det vil da påhvile retterne at digitalisere de resterende sager.

Til § 6

Den foreslåede bestemmelse vedrører lovens territoriale gyldighed.

Retsplejeloven gælder ikke for Færøerne og Grønland, der har egne retsplejelove, ligesom retsafgiftsloven ikke har en territorialbemyndigelse.

Lovens § 2 (ændring af lov om Domstolsstyrelsen) kan sættes i kraft for Færøerne og Grønland med de ændringer, som de færøske og grønlandske forhold tilsiger. Det bemærkes, at lov om Domstolsstyrelsen ved kongelig anordning er blevet sat i kraft for Færøerne og Grønland.

Lovforslaget sammenholdt med gældende lov

Gældende formulering

Lovforslaget

§ 1

I retsplejeloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1308 af 9. december 2014, som ændret senest ved § 5 i lov nr. 740 af 1. juni 2015, foretages følgende ændringer:

§ 19. ---

Stk. 2. ---

Stk. 3. Ved byretterne og Sø- og Handelsretten kan rettens præsident meddele andre personer be-
myndigelse til at træffe afgørelser efter § 350, stk.
2, og § 477 d, stk. 2, og at udføre foged-, skifte- og
notarialforretninger samt faderskabssager, hvis der
ikke skal træffes afgørelse i tvistigheder. [...].

Stk. 4. ---

§ 20. ---

Stk. 2. I ankesager i landsretten kan retten be-
stemme, at retten under hovedforhandlingen skal
tiltrædes af sagkyndige medlemmer.

Stk. 3-5. ---

§ 38. Dokumenter, som fremlægges i retten, for-
synes med fremlæggelsespåtegning.

§ 39. [...] Af dokumenter, der har været benyttet
som bevis, skal, når de forlanges udleveret inden
ankefristens udløb, og modpartens samtykke til
udleveringen ikke foreligger, kopi, der bekræftes
af retten, afgives til retten; dog undtages herfra do-
kumenter, der er udskrift af embedsbøger. Om og
i hvilket omfang kopi skal tages af handelsbøger,
regnskabsbøger eller andre dokumenter af betyde-
ligt omfang, beror på retten, dog ved Højesteret på
præsidenten.

Stk. 2. ---

§ 124 c. ---

1. I § 19, stk. 3, 1. pkt., indsættes efter »tvistighe-
der«: », og at beslutte, at en part, skønsmand mv.
er undtaget fra kravet om anvendelse af domstole-
nes sagsportal, jf. § 148 a, stk. 4«.

2. I § 20, stk. 2, indsættes som 2. pkt.:

»1. pkt. finder tilsvarende anvendelse under
landsrettens behandling af kæresager om midler-
tidige afgørelser om forbud eller påbud, der er
afgjort ved byretten eller Sø- og Handelsretten i 1.
instans under medvirken af sagkyndige.«

3. § 38 og § 39, stk. 1, 2. og 3. pkt., ophæves.

Stk. 2. [...]. Det er ikke tilladt i selskabets vedtægter eller ved aktionæroverenskomst at fastsætte bestemmelser, der begrænser aktieselskabslovens bestemmelser om indløsning af aktier.

§ 148 a. Krav om skriftlighed eller underskrift er ikke til hinder for, at meddelelser til retten sendes som digital kommunikation. Meddelelsen skal være forsynet med digital signatur.

Stk. 2. Domstolsstyrelsen skal fastsætte nærmere regler om digital kommunikation med domstolene, herunder om anvendelsen af digital signatur.

Stk. 3. En digital meddelelse anses for at være kommet frem, når den kan gøres tilgængelig for retten.

Stk. 4. Hvis en digital meddelelse ikke er forsynet med digital signatur eller er behæftet med andre fejl, der gør den uegnet til at indgå i retens behandling af en sag, kan retten afvise meddelelsen eller fastsætte en frist for afhjælpning af mangelen. Efter anmodning træffes afgørelsen om afvisning ved kendelse.

4. I § 124 c, stk. 2, 2. pkt., ændres »aktieselskabslovens« til: »selskabslovens«.

5. § 148 a affattes således:

»§ 148 a. Borgerlige retssager og sager om optagelse af bevis om borgerlige krav anlægges og behandles ved anvendelse af en digital sagsportal, som domstolene stiller til rådighed. Enhver skriftlig henvendelse om sagen skal ske på domstolenes sagsportal, jf. dog stk. 3-6.

Stk. 2. En digital meddelelse anses for at være kommet frem, når den er tilgængelig for retten.

Stk. 3. Sager i medfør af udlændingeloven anlægges og behandles ikke på domstolenes sagsportal. Betalingspåkrav og indsigelser mod betalingspåkrav, jf. kapitel 44 a, indleveres ikke på domstolenes sagsportal, jf. dog stk. 8. Fremkommer der rettidigt indsigelser mod kravet, eller træffer fogedretten afgørelse om genoptagelse, jf. § 477 e, stk. 1 eller 5, og har fordringshaveren anmodet om, at retssagsbehandling indledes uden indlevering af stævning, jf. § 477 b, stk. 4, nr. 3, overgår sagen til behandling på domstolenes sagsportal.

Stk. 4. Vurderer retten, at der foreligger særlige forhold, som gør, at en part, skønsmand mv. ikke må forventes at kunne anvende domstolenes sagsportal, beslutter retten, at den pågældende fritages fra at anvende domstolenes sagsportal. Rettens beslutning om fritagelse fra at anvende domstolenes sagsportal eller afslag herpå kan ikke uden Procesbevillingsnævnets tilladelse indbringes for højere ret. Procesbevillingsnævnet kan dog meddele tilladelse til kære, hvis beslutningen angår spørgsmål af væsentlig betydning for sagens forløb eller af afgørende betydning for den, der ansøger om kæretilladelse, og der i øvrigt er anledning til at lade afgørelsen prøve af en højere ret. Ansøgning om kæretilladelse skal indgives til Procesbevillingsnævnet inden 2 uger efter at beslutningen er truffet.

Stk. 5. Retten kan i øvrigt, når der foreligger særlige forhold, beslutte, at en sag ikke skal anlægges og behandles, eller et processkrift eller et

andet dokument ikke skal fremsendes, ved anvendelse af domstolenes sagsportal.

Stk. 6. Vedkommende retspræsident kan, når der foreligger særlige forhold, beslutte, at rettens sager eller en del heraf i en nærmere afgrænset periode ikke skal behandles på domstolenes sagsportal.

Stk. 7. Beslutninger efter stk. 5 og 6 kan ikke indbringes for højere ret.

Stk. 8. Justitsministeren kan fastsætte regler om, at betalingspåkrav, jf. kapitel 44 a, kære af afgørelser, som træffes af Tinglysningsretten og fogedretten, og kære af afgørelser, som træffes af skifteretten i andre sager end de, der efter dødsbo-skiftelovens § 98, ægtefælleskiftelovens § 2, stk. 4, og konkurslovens § 243 behandles efter den borgerlige retspleje, skal indleveres og behandles på domstolenes sagsportal.

Stk. 9. Domstolsstyrelsen kan fastsætte nærmere regler om anvendelse af domstolenes sagsportal.«

§ 148 b. Retten kan bestemme, at processkrifter skal forsynes med original underskrift, når den finder anledning hertil.

6. I § 148 b indsættes før stk. 1 som nye stykker:

»Den, som er fritaget fra at anvende domstolenes sagsportal, jf. § 148 a, stk. 4, skal indlevere et processkrift til retten med de oplysninger, som vedkommende efter denne lov skal forsyne retten med. Bilag og øvrige dokumenter til brug for behandlingen af sagen skal den pågældende indlevere på papir eller på anden måde til retten. Retten gør processkriftet, bilag og øvrige dokumenter tilgængelige på domstolenes sagsportal.

Stk. 2. Retten sender meddelelser fra retten og sagens øvrige dokumenter til den, som er fritaget fra at anvende domstolenes sagsportal, jf. § 148 a, stk. 4. Retten kan pålægge en part at sende sine processkrifter, bilag og andre dokumenter til den, som er fritaget fra at anvende domstolenes sagsportal.«

Stk. 1 bliver herefter stk. 3.

7. I § 148 b indsættes efter stk. 1, der bliver stk. 3, som *stk. 4* og *5*:

»*Stk. 4.* For borgerlige retssager og sager om optagelse af bevis om borgerlige krav, der ikke behandles på domstolenes sagsportal, finder stk. 1, 1. og 2. pkt., stk. 2 og 3, tilsvarende anvendelse.

§ 153. I borgerlige sager skal processuelle meddelelser forkyndes, medmindre andet er bestemt i denne lov.

Stk. 2. I straffesager skal forkyndelse kun ske, når det er bestemt i denne lov.

§ 154 a. Anvendelse af digital kommunikation kan ske, hvis

- 1) modtageren har samtykket i at modtage meddelelser på denne måde,
- 2) der er tale om en meddelelse, der skal forkyndes,
- 3) der er tale om en efterfølgende bekræftelse på telefonforkyndelse eller
- 4) der er tale om en påmindelse til den, der skal give møde i retten, om tid og sted for det pågældende retsmøde.

Stk. 2-3. ---

§ 197. Når retten har truffet afgørelse om foretagelse af syn og skøn i en borgerlig sag, skal den part, som har begæret syn og skøn, fremsende sine spørgsmål til skønsmanden til modparten og retten, hvis de ikke blev fremsendt sammen med begæringen om syn og skøn. Modparten skal herefter fremsende sine eventuelle spørgsmål til parten og retten. Der kan fremsendes supplerende spørgsmål, når den anden parts spørgsmål er modtager. [...].

Stk. 2. ---

§ 219. ---

Stk. 2-5. ---

Stk. 5. Domstolsstyrelsen kan fastsætte regler om, at processkrifter, jf. stk. 1, som indleveres af den, som er fritaget fra at anvende domstolens sagsportal, jf. § 148 a, stk. 4, skal udarbejdes på en blanket. Domstolsstyrelsen kan fastsætte nærmere regler om udformningen af blanketten.«

8. § 153, stk. 1, ophæves, og i stedet indsættes:

»I borgerlige sager skal stævning og ankestævning forkyndes. Øvrige processuelle meddelelser, processkrifter og andre dokumenter skal gøres tilgængelige på domstolens sagsportal, jf. § 148 a, stk. 1, medmindre andet er bestemt ved lov, jf. dog stk. 2.

Stk. 2. For parter omfattet af § 148 a, stk. 4, skal processuelle meddelelser forkyndes, medmindre andet er bestemt ved lov.«

Stk. 2 bliver herefter stk. 3.

9. I § 154 a, stk. 1, indsættes før nr. 1 som nye numre:

- »1) der er tale om en meddelelse i en sag, der behandles på domstolens sagsportal, jf. dog § 148 b, stk. 2,
- 2) modtageren ikke er fritaget fra Offentlig Digital Post, og meddelelsen sendes til den digitale postløsning, som anvises efter lov om Offentlig Digital Post,«.

Nr. 1-4 bliver herefter nr. 3-6.

10. I § 197, stk. 1, 1. pkt., udgår »modparten og«, og i 2. pkt. udgår »parten og«.

Stk. 6. Efter afsigelsen af en dom meddeler retten parterne udskrift af dommen. Udskriften kan sendes digitalt til parterne. Efter afsigelsen af en kendelse meddeler retten en part udskrift af kendelsen, hvis parten anmoder herom, eller hvis parten ikke var til stede ved afsigelsen af kendelsen.

§ 255 a. En part kan forlange at få udleveret kopi af dokumenter, der vedrører sager, herunder indførsler i retsbøgerne, medmindre andet er bestemt.

Stk. 2-5. ---

§ 348. ---

Stk. 2. Stævningen skal indeholde

1-2) ---

3) sagsøgerens påstand,

4-6) ---

Stk. 3. [...]. Stævningen skal i så fald indeholde en kort fremstilling af de faktiske og retlige omstændigheder, hvorpå påstanden støttes.

Stk. 4. Med stævningen skal indleveres kopier af denne og kopier af de dokumenter, som sagsøgeren agter at påberåbe sig, for så vidt de er i sagsøgerens besiddelse. Domstolsstyrelsen kan fastsætte regler om kopier.

Stk. 5. Domstolsstyrelsen fastsætter regler om, at der skal anvendes særlige blanketter som forside på en stævning. Domstolsstyrelsen fastsætter desuden regler om, at stævninger i sager, der behandles efter kapitel 39, skal udfærdiges på særlige blanketter. Retten vejleder om udfyldning af blanketter og om mulighederne for retshjælp og fri proces, jf. kapitel 31, samt om mulighederne for at søge forsikringsdækning i henhold til en retshjælpsforsikring.

§ 349. Opfylder stævningen ikke kravene i § 348, stk. 2, nr. 1-4, stk. 3, 2. pkt., og stk. 5, 2. pkt., og er den herefter uegnet til at danne grundlag for sagens behandling, afvises sagen ved en beslutning, der meddeles sagsøgeren. Det samme gælder, hvis der ikke indleveres kopier som fastsat i § 348, stk. 4. Efter sagsøgerens anmodning træffes afgørelsen om afvisning ved kendelse.

Stk. 2. ---

11. § 219, stk. 6, affattes således:

»*Stk. 6.* Efter afsigelsen af en dom eller kendelse gør retten dommen eller kendelsen tilgængelig på domstolenes sagsportal, jf. dog § 148 b, stk. 2 og 4.«

12. I § 255 a, stk. 1, ændres »udleveret kopi af« til: »adgang til«.

13. I § 348, stk. 2, nr. 3, indsættes efter »påstand,«: » sagens værdi, sagstypen, sagsøgerens person- eller CVR-nummer, hvis sagsøgeren har et sådant, og en kort beskrivelse af sagen,«.

14. § 348, stk. 3, 2. pkt., ophæves, og i stk. 4, 1. pkt., udgår »kopier af denne og«, og 2. pkt. ophæves.

15. § 348, stk. 5, affattes således:

»*Stk. 5.* Domstolsstyrelsen fastsætter nærmere regler om proceduren for sagsanlæg og indlevering af dokumenter, jf. stk. 2 og 4. Domstolsstyrelsen kan fastsætte regler om, at parterne skal anføre ændringer af påstande og andre sagsoplysninger på domstolenes sagsportal, jf. § 148 a, stk. 1. Retten vejleder om at anlægge sag og om mulighederne for retshjælp og fri proces, jf. kapitel 31, samt om mulighederne for at søge forsikringsdækning i henhold til retshjælpsforsikring.«

16. I § 349, stk. 1, 1. pkt., udgår »stk. 3, 2. pkt.,« og i 2. pkt. indsættes efter »stk. 4«: », eller hvis stævningen eller en anden anmodning til retten ikke indleveres til retten i overensstemmelse med kravene i § 148 a, stk. 1«.

§ 351. ---

Stk. 2. Svarskriftet skal indeholde

1) ---

2) angivelse af eventuelle modkrav,

3-6) ---

Stk. 3-4. ---

Stk. 5. [...]. Domstolsstyrelsen kan fastsætte regler om kopier. Samtidig med indleveringen til retten skal sagsøgte sende en kopi af svarskriftet og dokumenter til sagsøger.

Stk. 6. Domstolsstyrelsen fastsætter regler om, at der skal anvendes særlige blanketter som forside på et svarskrift. Domstolsstyrelsen fastsætter desuden regler om, at svarskrifter i øvrigt kan udfærdiges på særlige blanketter. Retten vejleder om udfyldning af blanketter og om mulighederne for retshjælp og fri proces, jf. kapitel 31, samt om mulighederne for at søge forsikringsdækning i henhold til en retshjælpsforsikring.

§ 353. ---

Stk. 2. ---

Stk. 3. Dokumenter, som agtes påberåbt, skal så vidt muligt en uge før det forberedende møde sendes til retten og modparten i original eller kopi, hvis dette ikke er sket tidligere. [...].

Stk. 4-6. ---

§ 355. ---

Stk. 2. [...]. Samtidig med indleveringen til retten skal parten sende en kopi af processkriftet til modparten.

§ 357. [...] Kopi af påstandsdokumentet skal samtidig tilsendes modparten.

Stk. 2. [...] Kopi af det sammenfattende processkrift skal samtidig tilsendes modparten.

Stk. 3. I sager, der behandles med flere dommere eller under medvirken af sagkyndige, tilsender parterne senest 1 uge inden hovedforhandlingen retten kopier af de udvekslede processkrifter og af de dokumenter eller dele af dokumenter, der agtes påberåbt under sagen. Afgøres sagen i medfør af § 366 uden mundtlig hovedforhandling, skal kopier som nævnt i 1. pkt. indleveres til retten senest ved afslutningen af parternes udveksling af skriftlige

17. I § 351, *stk. 2, nr. 2*, indsættes efter »modkrav«: »og disses værdi«.

18. § 351, *stk. 5, 2. og 3. pkt.*, ophæves, og *stk. 6, 1. og 2. pkt.*, affattes således:

»Domstolsstyrelsen fastsætter nærmere regler om proceduren for indlevering af svarskrift og indlevering af dokumenter, jf. *stk. 5*.«

19. I § 351, *stk. 6, 3. pkt.*, der bliver 2. pkt., ændres »udfyldning af blanketter« til: »indlevering af svarskrift og dokumenter«.

20. I § 353, *stk. 3, 1. pkt.*, udgår »og modparten i original eller kopi«.

21. § 355, *stk. 2, 3. pkt.*, og § 357, *stk. 1, 3. pkt.*, og *stk. 2, 2. pkt.*, ophæves.

22. § 357, *stk. 3*, affattes således:

»*Stk. 3.* I sager, der behandles med flere dommere eller under medvirken af sagkyndige retsmedlemmer, samler parterne senest 1 uge inden hovedforhandlingen de udvekslede processkrifter og de dokumenter eller dele af dokumenter, der agtes påberåbt under sagen, i en ekstrakt, som sagsøgeren sender til retten. Retten kan i sager, der behandles med 1 dommer, bestemme, at kopier

procedureindlæg. Domstolsstyrelsen kan fastsætte regler af ekstrakter.

Stk. 4. Retten kan bestemme, at kopier af de udvekslede processkrifter og af de dokumenter eller dele af dokumenter, der agtes påberåbt under sagen, skal samles i en ekstrakt. [...].

§ 360. ---

Stk. 2-5. ---

Stk. 6. Såfremt kopier efter § 357, stk. 3, ikke indleveres rettidigt, kan retten bestemme, at reglerne i stk. 1-3 skal finde tilsvarende anvendelse.

Stk. 7. ---

§ 372. ---

Stk. 1. ---

Stk. 2. Anke sker ved indlevering af ankestævning på ankeinstansens kontor. Indlevering skal ske inden ankefristens udløb eller, hvis der er meddelt tilladelse efter § 368, stk. 2, eller § 371, inden 4 uger efter, at tilladelsen er meddelt ansøgeren. [...].

Stk. 3. ---

§ 373. ---

Stk. 2. Med ankestævningen skal indleveres en udskrift af den dom, der ankes, og genparter af ankestævningen. Endvidere indleveres genparter af de i stk. 1, nr. 4, nævnte dokumenter, for så vidt de er i appellants besiddelse. Rettens præsident kan fastsætte bestemmelser om antallet af genparter.

§ 374. [...]. Det samme gælder, såfremt appellant ikke inden en af retten fastsat frist fremsender udskrift af dommen og genpart af de i § 373, stk. 2, nævnte dokumenter.

af de udvekslede processkrifter og af de dokumenter eller dele af dokumenter, der agtes påberåbt under sagen, skal samles i en ekstrakt, som sendes til retten. Afgøres sagen i medfør af § 366 uden mundtlig hovedforhandling, skal ekstrakten som nævnt i 1. og 2. pkt. indleveres til retten senest ved afslutningen af parternes udveksling af skriftlige procedureindlæg.«

23. § 357, stk. 4, 1. pkt., ophæves, og som *stk. 5* indsættes:

»*Stk. 5.* Retten kan bestemme, at ekstrakter, jf. stk. 3 og 4, tillige skal indleveres til retten på papir i et nærmere angivet antal eksemplarer.«

24. I § 360, *stk. 6*, ændres »kopier« til: »ekstrakt«, efter »stk. 3« indsættes: »og 5«, og »stk. 1-3« ændres til: »stk. 1«.

25. I § 372, *stk. 2, 1. pkt.*, ændres »på ankeinstansens kontor« til: »til den ret, hvis dom indankes«, og efter 1. pkt. indsættes: »Den ret, hvis dom indankes, sender inden en uge efter modtagelse af anken sagens dokumenter til ankeinstansen.«

26. I § 372, *stk. 2, 2. pkt.*, der bliver 3. pkt., ændres »Indlevering« til: »Anke«.

27. § 373, *stk. 2*, ophæves, og i stedet indsættes:

»*Stk. 2.* Der indleveres kopier af de i stk. 1, nr. 4, nævnte dokumenter, hvis de er i appellants besiddelse.

Stk. 3. Domstolsstyrelsen kan fastsætte nærmere regler om ankestævningen og indlevering af kopier, jf. stk. 1 og 2.«

28. I § 374, *3. pkt.*, ændres »udskrift af dommen og genpart« til: »kopier«.

§ 375. [...]. Retten bestemmer samtidig, om afgivelse af svarskrift skal ske ved fremlæggelse i et retsmøde eller ved indlevering til retten. [...].

§ 376. ---

Stk. 2-3. ---

Stk. 4. Har retten truffet bestemmelse om afgivelse af svarskrift ved fremlæggelse i et retsmøde, skal indstævnte overgive en genpart af skriftet og de ledsagende dokumenter til appellanten senest samtidig med fremlæggelsen. Har retten bestemt, at afgivelse skal ske ved indlevering til retten, sender indstævnte en genpart af skriftet og de ledsagende dokumenter til appellanten senest samtidig med indleveringen.

§ 378. [...]. Bestemmelserne i § 376, stk. 3 og 4, finder tilsvarende anvendelse med hensyn til indlevering af yderligere processkrifter. [...].

Stk. 2-4. ---

§ 380. Dokumenter og genpart af dokumenter, som en part ønsker at påberåbe sig, men som ikke tidligere er fremsendt, samt meddelelse om andre beviser, som en part ønsker at føre under hovedforhandlingen, men som ikke er angivet i hans processkrifter, skal sendes til retten og modparten snarest muligt og ikke senere end 2 uger før hovedforhandlingen. Afgøres sagen i medfør af § 387 uden mundtlig hovedforhandling, skal genpart som nævnt i 1. pkt. sendes til retten og modparten snarest muligt og senest 2 uger før fristen for indlevering af det første procedureindlæg.

Stk. 2. ---

§ 385. I ankesager, der behandles ved landsretten, tilsender parterne senest 1 uge inden hovedforhandlingen retten kopier af de udvekslede processkrifter og af de dokumenter eller dele af dokumenter, der agtes påberåbt under sagen. Afgøres sagen i medfør af § 387 uden mundtlig hovedforhandling, skal kopier som nævnt i 1. pkt. indleveres til retten senest ved afslutningen af parternes udveksling af skriftlige procedureindlæg. Rettens præsident fastsætter antallet og kan bestemme, at kopierne skal samles i en ekstrakt. Præsidenten

29. § 375, 2. pkt., ophæves.

30. § 376, stk. 4, affattes således:

»*Stk. 4.* Domstolsstyrelsen kan fastsætte nærmere regler om svarskrift og indlevering af ledsagende dokumenter, jf. stk. 1 og 3.«

31. I § 378, stk. 1, 2. pkt., ændres »Bestemmelserne i § 376, stk. 3 og 4,« til: »§ 376, stk. 3,«.

32. I § 380, stk. 1, 1. pkt., udgår »og genpart af dokumenter« og »og modparten«, og i 2. pkt. ændres »genpart« til: »dokumenter«, og »og modparten« udgår.

33. I § 385, stk. 1, 1. pkt., udgår », der behandles ved landsretten,«, »parterne senest 1 uge« ændres til: »appellanten inden en af retten fastsat frist«, »kopier af de udvekslede processkrifter og af« ændres til: »en ekstrakt med de udvekslede processkrifter og«, i 2. pkt. ændres »kopier« til: »en ekstrakt«, og 3. og 4. pkt. affattes således:

»Retten kan bestemme, at ekstrakten, jf. 1. og 2. pkt., inden for samme frist tillige skal indleveres til retten på papir i et nærmere bestemt antal. Retspræsidenten kan bestemme, at der i alle rettens

kan endvidere efter forhandling med Advokatrådet fastsætte regler om udformning af ekstrakter.

sager skal indleveres en ekstrakt på papir i et bestemt antal.«

Stk. 2. I ankesager, der behandles af Højesteret, påhviler det appellanten at udarbejde og inden en af retten fastsat frist at indsende en ekstrakt af den indankede sags dokumenter til retten til brug for hovedforhandlingen eller den skriftlige procedure, der træder i stedet herfor, jf. § 387. Rettens præsident kan efter forhandling med Advokatrådet fastsætte almindelige regler om ekstraktens udformning og indsendelse til Højesteret.

§ 386. [...]. Det samme gælder, hvis appellanten ikke rettidigt har indsendt behørigt udformet ekstrakt til Højesteret, jf. § 385, stk. 2. Retten kan endvidere afvise sagen, hvis appellanten ikke rettidigt har indsendt genparter til landsretten, jf. § 385, stk. 1. [...].

Stk. 2. [...]. Retten kan beslutte, at det samme skal gælde, hvis indstævnte ikke rettidigt har indsendt genparter af processkrifter og dokumenter til landsretten, jf. § 385, stk. 1. [...].

Stk. 3-5. ---

§ 388. ---

Stk. 2. Med anmodningen om fornyet behandling skal følge en udskrift af hjemvisningsdommen. Sagen fremmes derefter efter lovens almindelige regler.

§ 393. ---

Stk. 2. ---

Stk. 3. [...]. En genpart af kæreskriftet skal samtidig sendes til modparten.

Stk. 4-5. ---

§ 396. Den ret, hvis afgørelse kæres, indsender, for så vidt den ikke omgør sin afgørelse, jf. §§ 178 og 222, til den ret, hvortil afgørelsen kæres, inden en uge efter modtagelsen af kæreskriftet eller tilførsel til retsbogen om kæren:

34. § 385, stk. 2, affattes således:

»*Stk. 2.* Retspræsidenten kan efter forhandling med Advokatrådet fastsætte regler om udformning af ekstrakter, jf. stk. 1.«

35. I § 386, stk. 1, 2. pkt., ændres »Højesteret, jf. § 385, stk. 2« til: »retten, jf. § 385, stk. 1«, og 3. pkt. og stk. 2, 2. pkt., ophæves.

36. § 388, stk. 2, og § 393, stk. 3, 3. pkt., ophæves.

- 1) kæreskriftet eller, i de i § 393, stk. 4, nævnte tilfælde, udskrift af retsbogen,
 - 2) udskrift af den afgørelse, der kæres, og
 - 3) ---
- Stk. 2-3. ---*

§ 410. ---

Stk. 2. [...]. Byretten sender ankestævningen, udskrift af den dom, der ankes, og bilag af betydning for ankesagen til landsretten.

Stk. 3-6. ---

§ 456 n. [...]. Meddelelsen skal være ledsaget af kopi af den til retsbogen fremlagte anerkendelse eller en udskrift af dommen, en udskrift af retsbogen og kopi af de i sagen fremlagte personlige attester.

Stk. 2. ---

§ 456 o. [...]. Retten sender meddelelsen eller i de i 2. pkt. nævnte tilfælde en udskrift af retsbogen og sagens akter til landsretten.

Stk. 2-3. ---

§ 400. ---

Stk. 2. ---

Stk. 3. Reglerne i dette kapitel gælder ikke for de i kapitel 23 a, 42, 42 a, 43, 43 a, 43 b, 44 og 88 omhandlende sager.

§ 404. ---

Stk. 2-3. ---

Stk. 4. Reglerne i § 197, § 199, stk. 1, § 200, § 204, stk. 3, § 209 og § 211 finder tilsvarende anvendelse.

§ 406. ---

Stk. 2-4. ---

Stk. 5. Retten udarbejder en fortegnelse over parternes påstande, anbringender og beviser og sender fortegnelsen til parterne. [...].

Stk. 6. ---

§ 410. ---

Stk. 2. [...]. Med ankestævningen skal indleveres en kopi heraf samt af eventuelle bilag. [...].

37. I § 396, *stk. 1, nr. 1* og 2, § 410, *stk. 2, 4. pkt.*, to steder i § 456 n, *stk. 1, 2. pkt.*, og i § 456 o, *stk. 1, 3. pkt.*, ændres »udskrift« til: »kopi«.

38. I § 400, *stk. 3*, indsættes efter »kapitel 23 a,«: »40,«.

39. § 404, *stk. 4*, affattes således:

»*Stk. 4.* Reglerne i § 198, stk. 3 og 4, § 199, § 206, stk. 3, § 207 og § 208, stk. 1, 1. pkt., finder tilsvarende anvendelse.«

40. I § 406, *stk. 5, 1. pkt.*, udgår »og sender fortegnelsen til parterne«.

41. I § 410, *stk. 2, 3. pkt.*, udgår »en kopi heraf samt af«.

Stk. 3-6. ---

§ 454. ---

Stk. 2. [...]. Angår anken kun vilkårene, kan den ret, hvortil anke er sket, kun ændre dommens bestemmelse om separation, skilsmisse eller omstødelse, såfremt påstand herom fremsættes i et processkrift, der fremlægges i retten eller indleveres til rettens kontor inden ankefristens udløb.

§ 871. ---

Stk. 2. Følgende dokumenter kan benyttes som bevismidler under hovedforhandlingen og skal da oplæses:

1-2) ---

- 3) tilførsel til retsbøger om forklaringer, som vidner eller skønsmænd har afgivet, når disse personer enten er døde eller af anden grund ikke kan afhøres på ny eller de i medfør af § 174, jf. § 209, er afhørt ved en anden ret end den, der nu behandler sagen, eller de er afhørt, uden at tiltalte har været til stede, jf. § 855. stk. 2, eller når den nu afgivne forklaring afviger fra den tidligere, eller når et vidne nægter at afgive forklaring og tvangsmidler efter § 178 ikke bør anvendes eller forgæves er anvendt.

4-6) ---

Stk. 3-6. ---

42. I § 410 indsættes som *stk. 7*:

»*Stk. 7.* Domstolsstyrelsen kan fastsætte nærmere regler om anke og indlevering af dokumenter, jf. stk. 2.«

43. I § 454, *stk. 2, 2. pkt.*, ændres »fremlægges i retten eller indleveres til rettens kontor« til: »indleveres til retten«.

44. I § 871, *stk. 2, nr. 3*, ændres »jf. § 209,« til: »jf. § 207,«.

§ 2

I lov om Domstolsstyrelsen, jf. lov nr. 401 af 26. juni 1998, som ændret senest ved § 2 i lov nr. 1266 af 16. december 2009, foretages følgende ændring:

1. Efter § 9 indsættes:

»§ 9 a. Domstolsstyrelsen opretter og forestår driften af en digital domsdatabase til offentliggørelse af domme.

Stk. 2. Domstolene stiller domme og andre sagsbehandlingsdata til rådighed for Domstolsstyrelsen til brug for domsdatabasen.

Stk. 3. Retten til aktindsigt efter offentlighedsloven omfatter ikke de domme og sagsbehandlingsdata, som Domstolsstyrelsen modtager i medfør af stk. 2. Det samme gælder oplysninger, som til brug for driften af domsdatabasen udveksles mellem domstolene og Domstolsstyrelsen om de i 1. pkt. nævnte domme og sagsbehandlingsdata.

Stk. 4. Domstolsstyrelsen kan fastsætte nærmere regler om domsdatabasen og driften heraf.«

§ 3

I lov om retsafgifter, jf. lovbekendtgørelse nr. 1252 af 27. november 2014, foretages følgende ændring:

§ 48. For attester, afskrifter, udskrifter, fotokopier eller lignende, der udfærdiges af retten eller af Skibsregisteret, svares 175 kr. [...].

Stk. 2-3. ---

1. I § 48 indsættes som *stk. 4*:

»*Stk. 4.* For opslag i og udskrifter af afgørelser fra domsdatabasen, jf. § 9 a i lov om Domstolsstyrelsen, der foretages af brugeren selv, finder stk. 1, 1. pkt., ikke anvendelse.«

§ 1

I lov om rettens pleje, jf. lovbekendtgørelse nr. 815 af 30. september 2003, som ændret ved § 1 i lov nr. 215 af 31. marts 2004, § 2 i lov nr. 216 af 31. marts 2004, § 2 i lov nr. 218 af 31. marts 2004 og § 2 i lov nr. 352 af 19. maj 2004, foretages følgende ændringer:

Nr. 1-2. ---

3. Efter § 148 indsættes:

»§148 a. Krav om skriftlighed eller underskrift er ikke til hinder for, at meddelelser til retten sendes som digital kommunikation. Meddelelsen skal være forsynet med digital signatur.

§ 4

I lov nr. 447 af 9. juni 2004 om ændring af retsplejeloven, konkursloven, lov om skifte af dødsboer og lov om skifte af fællesbo m.v. (Digital kommunikation i retsplejen, kendelser med begrænset sagsfremstilling, regler om vidneforvarrede m.v.), som ændret ved lov nr. 594 af 14. juni 2011 og § 4 i lov nr. 1242 af 18. december 2012, foretages følgende ændring:

1. § 1, nr. 3, ophæves.

Stk. 2. Domstolsstyrelsen kan fastsætte nærmere regler om digital kommunikation med domstolene, herunder anvendelse af digital signatur.

Stk. 3. En digital meddelelse anses for at være kommet frem, når den kan gøres tilgængelig for retten.

Stk. 4. Hvis en digital meddelelse ikke er forsynet med digital signatur eller er behæftet med andre fejl, der gør den uegnet til at indgå i retens behandling af en sag, kan retten afvise meddelelsen eller fastsætte en frist for afhjælpning af mangelen. Efter anmodning træffes afgørelsen om afvisning ved kendelse.«

Nr. 4-16. ---

§ 5

Stk. 1. Loven træder i kraft den 1. januar 2016.

Stk. 2. Loven finder anvendelse på alle sager, som anlægges, appelleres eller henvises efter lovens ikrafttræden. For sager, der er anlagt, appelleret eller henvist før lovens ikrafttræden, finder de hidtil gældende regler anvendelse, jf. dog stk. 3.

Stk. 3. § 1, nr. 2, 38, 39 og 44 finder anvendelse på sager, der er anlagt, appelleret eller henvist før lovens ikrafttræden.

Stk. 4. Domstolsstyrelsen kan fastsætte regler om, at sager i bestemte retskredse og retsinstanser, som anlægges, appelleres eller henvises i en nærmere fastsat periode efter lovens ikrafttræden, ikke skal anlægges eller behandles på domstolenes sagsportal. For disse sager finder de hidtil gældende regler anvendelse.

Stk. 5. Sager, som er anlagt før lovens ikrafttræden og appelleres efter lovens ikrafttræden, skal gøres tilgængelige på domstolenes sagsportal af den ret, hvis afgørelse appelleres.

Stk. 6. Retten kan beslutte, at en sag, som er anlagt før lovens ikrafttræden eller behandles efter de hidtil gældende regler, jf. stk. 4, 2. pkt., skal behandles efter reglerne i denne lov. Beslutningen kan ikke uden Procesbevillingsnævnets tilladelse indbringes for højere ret. Procesbevillingsnævnet kan dog meddele tilladelse til kære, hvis beslut-

ningen angår spørgsmål af væsentlig betydning for sagens forløb eller af afgørende betydning for den, der ansøger om kæretiladelse, og der i øvrigt er anledning til at lade afgørelsen prøve af en højere ret. Ansøgning om kæretiladelse skal indgives til Procesbevillingsnævnet inden 2 uger efter at beslutningen er truffet.

Stk. 7. Domstolsstyrelsen kan fastsætte regler om, at alle verserende borgerlige retssager og sager om optagelse af bevis om borgerlige krav skal behandles efter reglerne i denne lov.

§ 6

Stk. 1. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland, jf. dog stk. 2.

Stk. 2. Lovens § 2 kan ved kongelig anordning sættes i kraft for Færøerne og Grønland med de ændringer, som de færøske og grønlandske forhold tilsiger.